An Chomhairle Náisiúnta Curaclaim agus Measúnachta
National Council for Curriculum and Assessment

Cáipéis eolais agus treoir don athbhreithniú ar Nascmhodúil Ghairmchlár na hArdteistiméireachta

Clár Ábhar

RÉAMHRÁ ... - 1 -

1. CÚLRA AGUS COMHTHÉACS ... - 2 -

Achoimre Roinne ... - 4 -

2. GAIRMCHLÁR NA HARDTEISTIMÉIREACHTA SA CHURACLAM ... - 5 -

Oideachas sa tsraith shóisearach a bhaineann le Gairmchlár na hArdteistiméireachta ... - 5 -

Oideachas sa tsraith shinsearach a bhaineann le Gairmchlár na hArdteistiméireachta ... - 5 -

An Idirbhliain ... - 5 -
An Ardteistiméireacht Fheidhmeach ... - 6 -
An Ardteistiméireacht Bhunaithe (ATB) ... - 6 -

Gairmchlár na hArdteistiméireachta ... - 6 -

Rannpháirtíocht agus measúnú an scoláire i nGairmchlár na hArdteistiméireachta ... - 8 -

Rannpháirtíocht an scoláire ... - 8 -
Measúnú don teistiúchán ... - 9 -
Léargas ó Thuarascáil an Phríomhscrúdaitheora 2015 ... - 11 -
Teistiúchán agus Aitheantas ... - 12 -

Achoimre Roinne ... - 13 -

3. LÉARGAIS Ó CHUAIRTEANNA SCOILE ... - 14 -

Achoimre Roinne ... - 17 -

4. TREOCHTAÍ IDIRNÁISIÚNTA IN OIDEACHAS NA MEÁNSCOILE SINSEARAÍ I GCOMHTHÉACS FOGHLAIM A BHAINEANN LE GAIRMCHLÁR NA HARDTEISTIMÉIREACHTA ... - 18 -

Ontario ... - 18 -

Tuaisceart Éireann ... - 20 -

An Bhreatain Bheag ... - 21 -

Clár Baccalauréat Idirnáisiúnta a bhaineann le Gairmeacha ... - 23 -

Achoimre Roinne ... - 24 -

5. CEISTEANNA LE MACHNAMH A DHÉANAMH ORTHU ... - 25 -

Mealltacht an chláir a dhaingniú agus a leathnú .... - 25 -

Measúnú cláir........ - 25 -

Teistiúchán agus Aitheantas an Chláir .... - 26 -

Gairmchlár na hArdteistiméireachta laistigh de shraith shinsearach athfhorbartha .... - 26 -

An tábhacht a bhaineann le scileanna digiteacha a fhorbairt .... - 27 -

Achoimre Roinne .... - 27 -

6. TREOIR LE HAGHAIDH ATHFHORBAIRT NASCMHODÚIL GHAIRMCHLÁR NA HARDTEISTIMÉIREACHTA........ - 29 -

AGUISÍN 1: PARAIMÉADAIR UILEGHABHÁLACHA LE HAGHAIDH DEARADH COMHPHÁIRTEANNA MEASÚNAITHE BREISE MAIDIR LE FORBAIRT NA SONRAÍOCHTAÍ DO GACH ÁBHAR I DTRÁINSE 2. .... - 31 -

TAGAIRTÍ........ - 38 -

Réamhrá

An tAthbhreithniú ar an tSraith Shinsearach: Tuarascáil Chomhairleach (CNCM, 2022a) i mí an Mhárta 2022 i ndiaidh fhreagra an Aire Oideachais, Norma Foley, TD. I measc na ngníomhartha a dtugtar breac-chuntas orthu sa Tuarascáil Chomhairleach, tá athbhreithniú ar chomhpháirteanna den churaclam atá ann cheana – lena n-áirítear ábhair, modúil agus cláir. I mí an Mhárta 2022, d'iarr an tAire Oideachais ar CNCM tabhairt faoi shraith ghníomhartha chun tacú lena fís i leith sraithe sinsearaí athfhorbartha a chur i gcrích mar a leagadh amach in Cothromas agus Sármhaitheas do Chách (An Roinn Oideachais, 2022.) Príomhghníomh amháin a leagtar amach sa phlean seo ná go n-ullmhófar sceideal ábhar agus modúl na sraithe sinsearaí a bheith le hathfhorbairt agus go gcuirfear é faoi bhráid an Aire lena fhaomhadh.

D'ullmhaigh CNCM sceideal ábhar le hathbhreithniú ina dhiaidh sin, agus d'eagraíodh na hábhair sin i roinnt sciartha. Beidh athfhorbairt d'ábhair Thráinse 1 curtha i gcrích in 2024 chun go mbeifear le tabhairt isteach i scoileanna in 2025. Áirítear i dTráinse 2, a bheith curtha i gcrích in 2025 chun go mbeifear le tabhairt isteach i scoileanna i Meán Fómhair 2026, athfhorbairt ar Nascmhodúil GCAT.

Cuirtear comhthéacs ar fáil sa pháipéar seo le haghaidh athbhreithniú ar na Nascmhodúil agus rinne tuairimí na múinteoirí, ceannairí scoile agus an scoláire eolas dó, tuairimí a bailíodh trí chuairteanna scoile a rinneadh i sampla ionadaíoch de scoileanna. Cuirtear tús leis an bpáipéar seo ach machnamh a dhéanamh ar an gcúlra faoi Ghairmchlár na hArdteistiméireachta mar ábhar sa tsraith shinsearach le Roinn 1 ag cur dearcadh ar an gcomhthéacs reatha i láthair, lena n-áirítear machnamh ar fhorbairtí beartais ábhartha. Leagtar amach i Roinn 2 an chaoi a bhfreastalaítear ar oideachas a baineann le GCAT laistigh de churaclam na hÉireann, ina ndírítear níos mó ar Nascmhodúil Ghairmchlár na hArdteistiméireachta, ach cuirtear forléargas ar fáil i Roinn 3 ar na léargais a fuarthas trí chuairteanna scoile a rinneadh agus tríd an bhfíor-thaithí a bhíonn ag daoine sa scoil, múinteoirí, agus ag an scoláire. I Roinn 4 meastar deiseanna oideachais comhchosúla i dtíortha eile agus cuirtear i láthair forbhreathnú ar cheithre dhlínse dhifriúla. I Roinn 5 tarraingítear ar na trí roinn roimhe chun roinnt deacrachtaí a chatagóiriú agus chun iad a phlé go hachomair, deacrachtaí a sainaithníodh le machnamh a dhéanamh orthu maidir le forbairt sonraíochta nua le haghaidh Nascmhodúil Ghairmchlár na hArdteistiméireachta agus ag an deireadh leagtar amach treoir mholta le haghaidh forbairt sonraíochta nua i Roinn 6, a threoróidh obair na meithle forbartha.

1. Cúlra agus Comhthéacs

Leagtar amach sa roinn seo cuid de na forbairtí suntasacha i nGairmchlár na hArdteistiméireachta (GCAT) ó tugadh isteach i dtosach é, sula ndíríonn sé ar oideachas agus ar an tírdhreach beartas leathan, ar meastacháin thábhachtacha chomhthéacsúla iad maidir le hathbhreithniú agus athfhorbairt na Nascmhodúl Ghairmchlár na hArdteistiméireachta.

Cuireann Gairmchlár na hArdteistiméireachta béim láidir ar shaol an ghnó agus na timpeallachta gairme (Malone, 2011, lch.96), agus cuireann sé béim láidir ar fhoghlaim ghníomhach agus ar úsáid na teicneolaíochta, agus dearadh é chun an deis a thabhairt don scoláire sa tsraith shinsearach chun scileanna inaistrithe a fhorbairt (ROS, 1994). Cuirtear an clár ar fáil i dteannta le bunú na hArdteistiméireachta agus cuimsítear leis dhá mhodúl, *Ullmhúchán do Shaol na hOibre* agus *Oideachas Fiontraíochta*, a ndéantar staidéar orthu i dteannta le cúig ábhar Ardteistiméireachta ar a laghad. Cuirtear Gairmchlár na hArdteistiméireachta ar fáil i scoileanna.

Tugadh an clár isteach den chéad uair i roinnt scoileanna beaga go deireanach sna 1980idí, rinneadh athbhreithniú air agus leathnaíodh tuilleadh é in 1994 agus rinneadh athbhreithniú arís air in 2001. Leathnaíodh rannpháirtíocht sa chlár de réir a chéile tar éis a thugtha isteach agus a aitheanta ar mhaithe le pointí na Lár-Oifige Iontrála, agus chuir os cionn 550 scoil an clár ar fáil i mí Mheán Fómhair 2023. Ó tugadh isteach é, tá athrú mór tagtha ar an tírdhreach oideachais, ar na conairí féideartha, ar shaol na hoibrí agus ar na tosaíochtaí beartas go suntasach. Anois, déanfaidh an roinn seo iniúchadh ar chuid de na hathruithe is suntasaí i gcomhthéacs na Nascmhodúl.

Oideachais Iar-bhunscolaíochta

Ó thaobh an churaclaim de, bhí go leor forbairtí suntasacha ann le deireanas. Leagadh amach i gCreat don tSraith Shóisearach (ROS, 2015) sraith shóisearach lenar cuimsíodh sonraíochtaí ábhair nua do gach ábhar mar aon le socruithe measúnaithe níos leithne agus leag sé fócas athnuaite ar fhorbairt scileanna trí leabú na bpríomhscileanna ar fud an churaclaim. Ag an tsraith shinsearach, foilsiú an Athbhreithnithe ar an tSraith Shinsearach: Leag an Tuarascáil Chomhairleach (CNCM, 2022) aidhm chomhaontaithe amach ar oideachas na sraithe sinsearaí agus leagtar amach ann, fís maidir le hathfhorbairt na sraithe sinsearaí bunaithe ar shraith de threoirphrionsabail. Freagairt don Athbhreithniú ar an tSraith Shinsearach: Tuarascáil Chomhairleach (CNCM, 2022a) i mí an Mhárta 2022, chuir an tAire Foley tús le hathfhorbairt chlár na sraithe sinsearaí. Mar chuid den athfhorbairt seo, sainaithníodh sraith de phríomhinniúlachtaí scoláire le haghaidh comhtháthú ar fud na dtorthaí foghlama in ábhair agus modúil athfhorbartha nua.

Laistigh de thírdhreach beartais leathan um oideachas, díríonn an Straitéis Dhigiteach do Scoileanna 2027 ar an bpoitéinseal atá ag an teicneolaíocht dhigiteach laistigh den churaclam agus cuireann sé níos mó béime ar ról na teicneolaíochta digití chun tacaíocht a chur ar fáil do theagasc, foghlaim agus measúnú agus chun iad a fheabhsú agus chun forbairt na scileanna sa 21ú haois a chothú.

Breisoideachas agus Oiliúint

Is é bunú na Roinne Breisoideachais agus Ardoideachais, Taighde, Nuálaíochta agus Eolaíochta in 2020, a léirigh go raibh fócas athnuaite ar bheartas breisoideachais agus ar réimse uileghabhálach de Bhreisoideachas agus ar Oiliúint (BOO), rud a neartaíonn BOO mar bhunchloch d'oideachas agus oiliúint na hÉireann. Sonraítear sa Straitéis Náisiúnta Breisoideachais agus Oiliúna (Straitéis

BOO) 2020 - 2024 an chaoi ar tháinig athrú ar shaol na hoibre agus ar an gcaoi a n-oibrímid agus léiríonn sé an gá le tacú le forbairt na scileanna le béim ar leith ar chruthaitheacht agus ar fhadhbanna a réiteach. Tá sé mar aidhm ag an bPlean Gníomhaíochta ar Phrintíseacht 2021 - 2025 cur chuige a bhunú sa tsamhail phrintíseachta ina leagtar béim ar fhorbairt scileanna a chothú agus deiseanna nua a chothú i réimse slite beatha agus tionscal, agus tá siad seo le fáil ar fud an Chreata Náisiúnta Cáilíochtaí, suas le Leibhéal 10. Léirítear i méadú na ndeiseanna tar éis na meánscoile don scoláire an gá le machnamh a dhéanamh ar an gcaoi ar féidir leis an scoláire ag a bhfuil réimse leathan ardaidhmeanna i ndiaidh na scoile trí athfhorbairt na Nascmhodúl.

Ardoideachas

Tá athrú agus éagsúlú tagtha ar an tírdhreach in Ardoideachas freisin ó tháinig Gairmchlár na hArdteistiméireachta isteach agus tá sé á fhorbairt chun an tsochaí chomhaimseartha agus saol na hoibre a léiriú. Moltar sa Straitéis Náisiúnta Ardoideachais 2030 go mba cheart spreagadh a thabhairt d'fhochéimithe níos mó ama a chaitheamh i gcásanna barántúla a bhaineann leis an obair agus tá sé mar aidhm ag an straitéis na modúil agus na cláir chuí atá solúbtha agus freagrúil a fhorbairt. Tugann sé le fios freisin go mba cheart níos mó airde a tharraingt ar na príomhscileanna amhail réasúnaíocht chainníochtúil, smaointeoireacht chriticiúil, scileanna cumarsáide, scileanna foirne, cruthaitheacht, fiontraíocht, agus úsáid na teicneolaíochta digití de bharr go bhfuil luach ag baint leis na scileanna seo agus go bhfuil siad ag teastáil san áit oibre agus tá siad tábhachtach le haghaidh rath an scoláire i dtaighde breise agus i staidéar breise.

Tírdhreach beartais níos leithne

Lasmuigh de bheartas oideachas, léiríonn réimse beartas agus straitéisí rialtais amhail Straitéis na Scileanna Náisiúnta 2025 an gá le rannpháirtíocht na bhfostóirí a neartú maidir le cur chun cinn agus cur in iúl na ndeiseanna slite beatha agus lena chinntiú go bhfuil socrúchán oibre ar fáil do gach scoláire san Idirbhliain, Gairmchlár na hArdteistiméireachta agus an Ardteistiméireacht Fheidhmeach. Leagtar amach sa straitéis, plean chun athbhreithniú a dhéanamh ar sheirbhísí treoraíochta, acmhainní agus eolas faoi shlite beatha a chuirtear ar fáil don scoláire lena chinntiú go dtacaítear leis chun iniúchadh a dhéanamh ar réimse conairí agus deiseanna slí beatha atá ar fáil dó. Déanann sé tuilleadh plé ar na scileanna a theastaíonn chun tacú le geilleagar na hÉireann agus leagtar amach ann go bhfágann 'nádúr shaol na hoibre atá ag éirí níos idirdhisciplíní' (2016, lch.33) go bhfuil scileanna den sórt céanna ag teastáil ar fud earnálacha éagsúla, rud a chuireann béim ar an tábhacht le forbairt na dtras-scileanna. Breathnaítear ar scileanna mar seo, mar scileanna atá bainteach le réime leathan slite beatha agus earnálacha agus cuimsítear leo, cruthaitheacht, nuálaíocht agus fiontraíocht, smaointeoireacht chriticiúil agus anailíseach, obair foirne, cumarsáid, agus géire intinne maidir le cúrsaí gnó.

Cuireadh béim shuntasach ar an tábhacht a bhaineann le forbairt scileanna, go hidirnáisiúnta freisin. D'fhoilsigh an Fóram Eacnamaíoch Domhanda an Tuarascáil Future of Jobs 2020 a chuireann na scileanna chun solais a theastaíonn ó dhaoine óga le tabhairt faoi staidéar, faoi obair agus mar shaoránaigh sa 21ú céad, lena n-áirítear cruthaitheacht, réiteach fadhbanna agus scileanna smaointeoireachta criticiúla, scileanna atá ar aon dul leis na cinn a sainaithníodh i Straitéis na Scileanna Náisiúnta. Is ábhar machnaimh tábhachtach é an fócas seo ar fhorbairt scileanna, agus cé gurb é lucht saothair a bhfuil an-oideachas air san AE agus san OECD, léiríonn taighde ó ITES agus eile go bhfuil mí-oiriúnú ann maidir le leibhéal na scileanna i lucht saothair na hÉireann agus tugann sé le fios go bhféadfadh tuilleadh roghanna gairme agus conairí a bheith ina gcabhair aghaidh a thabhairt air seo, agus go gcuirfeadh oideachas iar-bhunscoile tús leis.

Ó thaobh na scileanna digiteacha de, léirigh an Tuarascáil, Claochlú Digiteach: Measúnú a Dhéanamh ar Thionchar an Digitithe ar Lucht Saothair na hÉireann arna fhoilsiú ag an Sainghrúpa ar Riachtanais Scileanna an Todhchaí go bhfuil an timpeallacht oibre ag athrú go sciobtha. Deirtear ann gur dócha go mbeidh cur i bhfeidhm na dteicneolaíochtaí digiteacha ag teastáil i 1 as 3 phost in Éirinn, a léiríonn an gá le tacú le forbairt na scileanna digiteacha agus chun oibriú chun gníomhú in aghaidh deighilt dhigiteach sa todhchaí. Léirítear é seo tuilleadh in Innéacs um an nGeilleagar Digiteach agus an tSochaí Dhigiteach de chuid an AE, inar taifeadadh in 2018 nach raibh bunscileanna digiteacha ag 52% de dhaonra na hÉireann. D'fhoilsigh an Roinn Fiontar, Trádála agus Earcaíochta an Straitéis Intleachta Saorga Náisiúnta, agus déantar iniúchadh sa straitéis ar theacht na hIntleachta Saorga agus ar an gcaoi a n-athróidh sé saol na hoibre ó bhonn agus ar an gcaoi a gcruthaíonn sé idir dheiseanna agus dhúshláin don tsochaí agus don gheilleagar.

Fágann athruithe leathana agus dinimiciúla go bhfuil athfhorbairt Nascmhodúil Ghairmchlár na hArdteistiméireachta tráthúil anois agus cuireann sé deiseanna ar fáil lena chinntiú go bhfuil foghlaim ghairme, foghlaim atá bunaithe ar obair, agus foghlaim a bhaineann le fiontraíocht ábhartha do gach scoláire, le linn dó a bheith ag aistriú chuig conairí éagsúla agus chuig réimse ardaidhmeanna i ndiaidh na scolaíochta.

Achoimre Roinne

- Tugadh Gairmchlár na hArdteistiméireachta isteach i dtosach go deireanach sna 1980idí agus díríodh ann ar fhiontraíocht, TFC agus ar scileanna gairme. Leathnaíodh an clár seo in 1994 agus athchóiríodh é go suntasach in 2001, de bharr thabhairt isteach na Nascmhodúl: *Ullmhúchán do Shaol na hOibre* agus *Oideachas Fiontraíochta*.
- Bhí forbairtí curaclaim suntasacha ann ó thabhairt isteach Ghairmchlár na hArdteistiméireachta, darb ainm Creat don tSraith Shóisearach, ina ndírítear ann ar shocruithe measúnaithe níos leithne agus ar fhorbairt scileanna. Cuireadh tús le hathfhorbairt na sraithe sinsearaí níos déanaí, lena gcuimsítear fócas ar fhorbairt na bpríomhinniúlachtaí laistigh d'ábhair agus modúil.
- Rinneadh éagsúla ar réimse na gconairí agus ar na deiseanna iarscoile atá ar fáil don scoláire ón athchóiriú is déanaí de Ghairmchlár na hArdteistiméireachta in 2001 agus rinneadh éagsúlú suntasach ar an réimse inniúlachtaí a dtugtar luach orthu le haghaidh dul chun cinn shaol na hoibre, na hoiliúna, an bhreisoideachais agus ardoideachais.
- Cuimsítear le beartais náisiúnta agus idirnáisiúnta a bhfuil baint ar leith acu le hathfhorbairt na Nascmhodúl, na cinn a chuireann béim ar fhorbairt na dtras-scileanna agus na n-inniúlachtaí, chomh maith leis na cinn a léiríonn an tábhacht le dul chun cinn na dteicneolaíochtaí digiteacha agus na forbartha scile i saol na hoibre agus an ghnó.

2. Gairmchlár na hArdteistiméireachta sa churaclam

Cuireann an roinn seo forléargas ar fáil ar na deiseanna foghlama a bhaineann leis na Nascmhodúil atá ar fáil don scoláire faoi láthair laistigh de chláir na sraithe sóisearaí agus na sraithe sinsearaí. Ansin, díríonn sé ar rátaí rannpháirtíochta i nGairmchlár na hArdteistiméireachta, ina leagtar amach roghnú an chláir agus déantar fiosrú ann ar an tuarascáil is déanaí de chuid an Phríomhscrúdaitheora ó Choimisiún na Scrúduithe Stáit.

Oideachas sa tsraith shóisearach a bhaineann le Gairmchlár na hArdteistiméireachta

Cuimsítear fócas le foghlaim sa tsraith shóisearach ar fhorbairt na bpríomhscileanna ar fud na n-ábhar ar fad, ar fud na ngearrchúrsaí agus na gCláir Foghlama Leibhéal 1 agus 2. Tá dlúthnasc ag na príomhscileanna seo leis na tras-scileanna a forbraíodh trí rannpháirtíocht sa chlár Gairmchlár na hArdteistiméireachta. Is é Ráiteas Foghlama 22 laistigh de Chreat don tSraith Shóisearach (ROS, 2015) a leagann béim ar leith ar fhiontraíocht ina bhfuil deiseanna ag an scoláire gníomhú, a bheith nuálach agus scileanna fiontraíocha a fhorbairt. Leagtar béim i sonraíocht Staidéar Gnó na Sraithe Sóisearaí ar tuiscint níos doimhne ar fhiontraíocht a fhorbairt trí chabhrú leis an scoláire deiseanna a aithint agus tuiscint a fháil ar fheidhmeanna airgeadais, margaíochta, agus oibríochtúla d'eagraíocht. Forbraíonn Scoláire Staidéar Gnó na Sraithe Sóisearaí tuiscint ar ghnéithe de shaol na hoibre lena n-áirítear cearta agus freagrachtaí fostóirí agus fostaithe, le linn dó iniúchadh a dhéanamh ar an gcaoi ar féidir le heagraíochtaí tionchar a imirt ar an bpobal a bhfuil siad ann. Laistigh den chlár folláine, is féidir leis an scoláire rochtain a fháil ar threoraíocht, agus cuimsítear go minic léi sin, béim ar fheasacht slí beatha, láidreachtaí agus spéiseanna a shainaithint agus machnamh a dhéanamh ar chonairí slí beatha féideartha.

Oideachas sa tsraith shinsearach a bhaineann le Gairmchlár na hArdteistiméireachta

Chomh maith le Gairmchlár na hArdteistiméireachta, ina ndéanann an scoláire staidéar ar dhá Nascmhodúl ar *Shaol na hOibre* agus *Oideachas Fiontraíochta*, tá deiseanna eile ag an scoláire sa tsraith shinsearach staidéar a dhéanamh ar ábhair agus ar mhodúil eile a bhaineann le slite beatha agus fiontraíocht ar fud na dtrí chlár eile sa tsraith shinsearach: Clár Idirbhliana, an Ardteistiméireacht Fheidhmeach (AF) agus an Ardteistiméireacht Bhunaithe.

An Idirbhliain

Athbhreithníodh agus athfhorbraíodh clár na hIdirbhliana sa tsraith shinsearach le déanaí mar chuid den chlár níos leithne d'athfhorbairt na sraithe sinsearaí. Mar atá leagtha amach i Ráiteas an Chláir Idirbhliana (2024), is féidir le scoileanna foghlaim a bhaineann le fiontraíocht mar chuid de churaclam na hIdirbhliana trí Ghnéithe Curaclaim, ach leas a bhaint as iliomad acmhainní agus clár fiontraíochta a dearadh go sonrach don Idirbhliain. Is iomaí scoil a chuir deiseanna ar fáil don scoláire cheana chun a mhionghnólacht féin a fhorbairt agus a reáchtáil, rud a d'fhág gur bhain sé leas as a thuiscint féin ar fhiontraíocht i gcás fíorshaoil. Is féidir leis an scoláire páirt a ghlacadh i bhfoghlaim a bhaineann le fiontraíocht freisin tríd an nGné Scoláire de Thaighde Gairme atá leagtha amach i Ráiteas Chlár na hIdirbhliana.

Cuimsítear le haidhmeanna an chláir Idirbhliana athfhorbartha, béim ar thaithí agus feasacht an scoláire ar chonairí éagsúla sa todhchaí a leathnú agus acmhainneacht an scoláire a fhás féin agus a fhorbairt féin a chothabháil, trí phróiseas d'fhoghlaim ar feadh an tsaoil, a chothú. Mar chuid de na Gnéithe Scoláire de Thaighde Gairme, agus de Rannpháirtíocht Shibhialta agus Phobail, glacfaidh an scoláire san Idirbhliain páirt in obair / i socrúchán oibre le linn an chláir bliana agus bíonn deis aige le haghaidh rannpháirtíocht ina bpobail áitiúla chun rannpháirtíocht shibhialta agus rannpháirtíocht sa phobal a chothú.

An Ardteistiméireacht Fheidhmeach

Is clár Ardteistiméireachta dhá bhliain í an Ardteistiméireacht Fheidhmeach atá leithleach agus neamhspleách agus a bhfuil d'aidhm léi an scoláire a ullmhú do shaol an duine fásta agus do shaol na hoibre. Tá roinnt modúl ar fáil laistigh *d'Ullmhúchán don Obair agus Gairmthreoir*, agus is réimse staidéir riachtanach é sin don scoláire atá páirteach sa chlár. Dearadh *Ullmhúchán don Obair agus Gairmthreoir*, chun feabhas a chur ar fhorbairt ghairme an scoláire agus ar a thuiscint ar shaol na hoibre. Tugann an scoláire atá páirteach i gclár na hArdteistiméireachta Feidhmí faoi thaithí oibre i gcaitheamh an dá bhliain, agus is cuid riachtanach den chlár iad na deiseanna foghlama san áit oibre. Cé go bhfuil roinnt deiseanna ag an scoláire le bheith rannpháirteach in oideachas fiontraíochta agus i bhfoghlaim faoi shaol na hoibre, ní féidir leis rochtain a fháil ar Nascmhodúil Ghairmchlár na hArdteistiméireachta faoi na socruithe reatha.

An Ardteistiméireacht Bhunaithe (ATB)

Cuireann go leor de na hábhair laistigh den An Ardteistiméireacht Bhunaithe deiseanna ar fáil le haghaidh foghlaim a bhaineann le Gairmchlár na hArdteistiméireachta freisin. Foghlaimíonn an scoláire i nGnó na hArdteistiméireachta (atá á athfhorbairt faoi láthair mar chuid den chéad sciar ábhar laistigh d'athfhorbairt na sraithe sinsearaí) faoi fhiontraíocht agus faoi shaol na hoibre, ach d'fhéadfadh an scoláire a dhéanann staidéar ar Eacnamaíocht Bhaile foghlaim faoi shaol na hoibre mar chuid den ábhar roghnach Staidéir Shóisialta. Is minic a chuirtear gairmthreoir ar fáil scoláire sa tsraith shinsearach chun cuidiú leis maidir lena 'roghanna oideachais agus gairme' (Leabhar Reachtanna na hÉireann, 1998) agus d'fhéadfadh go gcuimseofaí leis seo a bheith ag díriú ar láidreachtaí a bhaineann le cúrsaí gairme agus iniúchadh a dhéanamh ar chonairí féideartha amach sa todhchaí.

Gairmchlár na hArdteistiméireachta

Mar atá thuasluaite, tugadh Gairmchlár na hArdteistiméireachta isteach den chéad uair i roinnt scoileanna in 1987 chun forbairt na fiontraíochta, teicneolaíochta faisnéise agus cumarsáide, agus scileanna gairme a chur chun cinn sa tsraith shinsearach (CSS, 2015). Leathnaíodh an clár seo in 1994 agus tugadh Nascmhodúil isteach inar díríodh ar dhisciplín leathan fiontraíochta agus oibre, chun ábhar gairme an chláir a neartú. Rinneadh an t-athbhreithniú is suntasaí ar an gclár in 2001, inar díríodh ar úsáid na teicneolaíochta faisnéise agus taighde gairme phearsanta, agus ina dhiaidh sin athfhorbraíodh na Nascmhodúil, Ullmhúchán do *Shaol na hOibre agus Oideachas Fiontraíochta*, a dearadh le cur le chéile go solúbtha agus le cur i bhfeidhm le dlúthcheangail leis na hábhair ghairme. Chun tacú leis an gcomhtháthú seo de Nascmhodúil Ghairmchlár na hArdteistiméireachta, le hábhair ghairme, níor cuireadh an t-ábhar ar fáil ach don scoláire a bhí

páirteach i meascán áirithe ábhar, darb ainm Aicmí Nua Gairmábhar [1] ó churaclam na hArdteistiméireachta Bunaithe. I dteannta leis na hábhair ghairme atá praiticiúil ó nádúr, bhí na meascáin ábhar ag teacht le chéile go nádúrtha agus chuir siad dearcadh ar fáil don scoláire chun scileanna gairme fhorbairt agus chun iniúchadh a dhéanamh ar a roghanna gairme. Sula raibh an bhliain 2022 ann, bhí an scoláire cáilithe le haghaidh rannpháirtíochta bunaithe ar na hábhair a roghnaigh sé ach bhí sé riachtanach don scoláire staidéar a dhéanamh ar dhá ábhar ó na hAicmí Nua Gairmábhar. Is é an tAire Foley a fuair réidh leis an riachtanas seo, chomh maith leis an gcoinníoll teanga don scoláire chun staidéar a dhéanamh ar chúrsa i dTeanga Iasachta Eorpach mar chéim thosaigh chun imfhálú na gclár sa tsraith shinsearach a laghdú (An Roinn Oideachais, 2022b) agus foilsíodh Ráiteas Gairmchláir Ardteistiméireachta eatramhach.

Tugann Tábla 1 léargas ginearálta ar fáil ar an dá Nascmhodúl.

Tábla 1: Nascmhodúil Ghairmchlár na hArdteistiméireachta

Modúl	Aonaid Mhodúil	Forléargas
Ullmhúchán do Shaol na hOibre	• Intreoir don saol oibre • Scileanna cuardaithe poist • Mionstaidéar gairme • Socrúchán oibre	Deartha chun tuiscint ghinearálta an scoláire a fhorbairt ar shaol na hoibre, taighde gairme a chur ina láthair agus an t-eolas agus na scileanna a thabhairt dóibh chun fostaíocht a aimsiú.
Oideachas Fiontraíochta	• Scileanna fiontraíochta • Fiontar gnó áitiúil • Eagraíochtaí deonacha/fiontair phobail áitiúla • Gníomhaíocht fiontraíochta	Tá sé mar aidhm aige an chruthaitheacht, an tseiftiúlacht, an fhéiniúlacht agus an tionscnaíocht a fhorbairt, le linn don scoláire a bheith ag déanamh iniúchadh ar fhiontair áitiúla.

[1] Dearadh na hAicmí Nua Gairmábhar chun fócas a chur ar fáil don scoláire chun scileanna gairme a fhorbairt agus iniúchadh a dhéanamh ar roghanna gairme féideartha. Cuimsíodh leo grúpaí speisialta ábhar a bhí ag teacht le chéile agus Grúpaí Seirbhísí a bhí ag teacht le chéile ó thaobh na fiontraíochta de.

Leagann Gairmchlár na hArdteistiméireachta béim mhór ar naisc thraschuraclaim ildisciplíneacha idir na hábhair a ndéanann an scoláire staidéar orthu agus na Nascmhodúil; agus idir an scoil agus an pobal níos leithne (CNCM, 2022b). Is iad na heispéiris amhail obair, socrúcháin oibre, iniúchtaí slí beatha, mionfhiontair agus cuairteanna lasmuigh den seomra ranga, ar gníomhaíochtaí iad, is mó a spreagann na Nascmhodúil, agus meastar go bhfuil na gníomhaíochtaí céanna mar bhunchuid den chlár, agus tá siad ceaptha a bheith bunaithe ar mhodheolaíochtaí gníomhacha teagaisc agus foghlama, agus is é socrú amchláir i dtréimhsí dúbailte nó bloic de thrí thréimhse a thacaíonn leis na modheolaíochtaí seo.

Rannpháirtíocht agus measúnú an scoláire i nGairmchlár na hArdteistiméireachta

Déanann an roinn seo scrúdú ar na rátaí rannpháirteacha i nGairmchlár na hArdteistiméireachta, ach úsáid a bhaint as staitisticí ó Choimisiún na Scrúduithe Stáit (CSS) agus an Roinn Oideachais, agus cuireann sé forléargas ar fáil ar mheasúnú don teistiúchán. Cuireann sé léargais ar fáil chomh maith ar rannpháirtíocht an scoláire le réimsí éagsúla de Nascmhodúil reatha Ghairmchlár na hArdteistiméireachta, bunaithe ar an Tuarascáil is déanaí ó Phríomhscrúdaitheoir Choimisiún na Scrúduithe Stáit (2015).

Rannpháirtíocht an scoláire

Níl aon athrú tagtha ar roghnú Ghairmchlár na hArdteistiméireachta i measc scoláirí a bheag nó a mhór ó bhí 2019 ann agus is iondúil go roghnaíonn os cionn 22% de na scoláirí an clár. Ach ní leanúnachas a bhí ann roimhe sin, agus bhí buaicphointe de 30.2% ann in 2011. Chuir Coimisiún na Scrúduithe Stáit sonraí ar fáil i dTábla 2, agus ní léirítear ann an cinneadh beartais chun riachtanais na nAicmí Nua Gairmábhar agus teanga a bhaint amach, de bharr nach mbeidh sé seo follasach ach tar éis na scrúduithe in 2024, ach cuirtear léargais luatha ar fáil maidir leis an tionchar atá ag baint na gcritéar cáilitheachta ar fáil sa roinn Léargais ó Chuairteanna Scoile.

Tábla 2: Líon na scoláirí ag déanamh Nascmhodúil Ghairmchlár na hArdteistiméireachta 2012-2023 (Staitisticí Scrúdaithe Bliantúla CSS 2012-2023)

Bliain	Iarrthóirí Nascmhodúil Ghairmchlár na hArdteistiméireachta	Iarrthóirí Iomlána san Ardteistiméireacht	Gairmchlár na hArdteistiméireachta mar % de na hiarrthóirí ar fad
2023	12,848	58,006	22.1%
2022	12,460	58,056	21.5%
2021	13,532	57,886	23.4%
2020	13,454	57,569	23.4%
2019	13,130	56,071	23.4%
2018	13,369	54,440	24.6%
2017	14,038	55,770	25.2%
2016	14,655	55,707	26.3%
2015	14,924	55,045	27.1%

2014	15,276	54,025	28.3%
2013	15,684	52,767	29.7%
2012	15,848	52,589	30.1%

Measúnú don teistiúchán

Caitear le Nascmhodúil Ghairmchlár na hArdteistiméireachta, Ullmhúchán do Shaol na hOibre agus Oideachas Fiontraíochta, mar aonad amháin chun críocha measúnaithe. Tá an measúnú ar leibhéal comónta agus cuimsítear dhá chomhpháirt leis, Punann Obair Chúrsa, agus Scrúdpháipéar Deiridh, agus déanann Coimisiúin na Scrúduithe Stáit (CSS) measúnú ar an dá rud seo go seachtrach, agus bronntar 60% as ucht chomhpháirt na hoibre cúrsa agus 40% as ucht an scrúdaithe deiridh.

An Scrúdú Deiridh

Is scrúdpháipéar a mhaireann dhá uair go leith é an scrúdú deiridh ag leibhéal comónta, agus déanann an scoláire an scrúdpháipéar seo i mí na Bealtaine sa chlár dhá bhliain. Tá trí roinn sa pháipéar scrúdaithe agus is ionann é agus 160 marc nó 40%.

- Cuimsítear cur i láthair closamhairc le Roinn A, ina ndéantar cur síos ar ghnólacht agus/nó fiontar nó eagraíocht phobail, agus freagraíonn an scoláire ocht gceist ina dhiaidh sin bunaithe ar an gcur i láthair. Tá 30 marc (18.75%) ar fáil don scoláire.
- Cuimsítear Cás-staidéar le Roinn B, cás-staidéar a thugtar don scoláire mí roimh ré. Cuimsítear leis an gCás-staidéar, ábhair amhail punann fiontraí, ghnó, nó ceist eacnamaíochta. Freagraíonn an scoláire trí cheist, agus tá 30 marc ag gabháil dóibh sin (18.75%).
- Tá iallach ar an scoláire i Roinn C ceithre cheist ilchodacha a fhreagairt as sé cinn ón dá Nascmhodúl. Tá luach 100 marc ar an roinn seo (62.5%).

Punann Obair Chúrsa

Cuireann an scoláire Ghairmchlár na hArdteistiméireachta Punann Obair Chúrsa isteach mar chuid den mheasúnú deiridh ina gcuireann sé le chéile rogha de mhíreanna riachtanacha agus roghnacha. Tá iallach ar an scoláire sé mhír phunainne a chur isteach (ceithre cinn riachtanacha agus dhá cheann atá roghnach)[2] i mí Márta na bliana seo den chlár dhá bhliain, agus tá iomlán de

[2] Cuireadh socruithe athbhreithnithe measúnaithe i bhfeidhm mar thoradh ar an bpaindéim Covid-19 in 2020. Ó bhí 2020 ann, tá iallach ar an scoláire trí mhír phunainne riachtanacha a chur isteach ó Roinn a hAon, ní mór do cheann amháin acu seo a bheith ina Curriculum Vitae agus ní mór do cheann eile a bheith ina mhír punainne roghnach ó Roinn a Dó. Níl aon athrú tagtha ar líon na marcanna a bhronntar as an phunann obair cúrsa.

240 marc nó 60% ag gabháil dóibh sin. Tugann Tábla 3 léargas ginearálta ar fáil ar ranna agus riachtanais na punainne.

Tábla 3: Struchtúr na Punainne Obair Chúrsa

Roinn	Mír Phunainne	Achoimre
Roinn a hAon: Croímhíreanna *Cuireann an scoláire gach ceann de na ceithre mhír phunainne isteach*	Curriculum Vitae	Doiciméad dhá leathanach ina leagtar amach oideachas agus taithí oibre, gaiscí, scileanna agus buanna an scoláire.
	Mionstaidéar Gairme	Tuarascáil 300 – 600 focal ar iniúchadh ar shlí bheatha agus ar mheasúnú an iniúchta é féin.
	Plean Gníomhaíochta Fiontraíochta	Plean Gníomhaíochta Fiontraíochta 300 – 600 focal a bhaineann le gníomhaíocht fiontraíochta atá sé mar aidhm ag an scoláire a eagrú nó beart a bhfuil sé mar aidhm aige a dhéanamh. Pleanálann, roghnaíonn agus déanann an scoláire taighde agus déanann sé measúnú ar rath an phlean.
	Tuarascáil Achomair	Tuarascáil 300 – 600 focal ina ndéantar achoimre ar ghníomhaíocht i sraith achomair agus loighciúil, ina mbaintear tátail agus ina ndéantar moltaí cuí.
Roinn a Dó: Míreanna roghnacha *Cuireann an scoláire dhá mhír phunainne dá rogha féin*	Dialann Taithí Oibre	Doiciméad 1000 – 1500 focal ina ndéantar taifead ar na tascanna agus dualgais a dhéantar agus na scileanna a foghlaimítear trína shocrúchán oibre, chomh maith le measúnú ar an socrúchán oibre ach machnamh a dhéanamh ar ardaidhmeanna shlí bheatha an scoláire.
	Tuarascáil Fiontraíochta	Tuarascáil 1000 – 1500 focal ar ghníomhaíocht fiontraíochta a raibh an scoláire rannpháirteach inti. Déantar achoimre agus léiríonn an tuarascáil príomhimeachtaí agus príomhthorthaí na gníomhaíochta agus déantar measúnú ar an méid a chuir an scoláire féin leis an ngníomhaíocht.
	Agallamh/Cur i láthair Taifeadta	Taifead 3 – 5 nóiméad de scoláire ina gcuireann sé a thuairimí in iúl agus ina ndéanann sé cumarsáid go héifeachtúil agus é ag plé na ngníomhaíochtaí a raibh sé rannpháirteach iontu.
	Tuarascáil ar m'Áit Féin	Tuarascáil 1000 – 1500 focal ina leagtar amach iniúchadh ar cheist thábhachtach i gceantar áitiúil an scoláire agus ina ndéantar cur i láthair agus measúnú ar phríomhthorthaí an iniúchta.

Léargas ó Thuarascáil an Phríomhscrúdaitheora 2015

Foilsíodh Tuarascáil an Phríomhscrúdaitheora is deireanaí ar Nascmhodúil Ghairmchlár na hArdteistiméireachta tar éis shraith mheasúnaithe 2015 agus cuireann sé sonraí ar fáil ar rogha an iarrthóra agus ar a fheidhmíocht ina dhiaidh sin sa scrúdú deiridh agus i bpunann na hoibre cúrsa.

An Scrúdpháipéar Deiridh

Tarraingíonn an tuarascáil ar an scrúdpháipéar aird ar réimsí inar éirigh go maith le hiarrthóirí nó réimsí ina bhféadfadh na hiarrthóirí feabhsú. Luaitear ann míléamh agus/nó míthuiscint ar riachtanais na gceisteanna, agus ceapadh gurbh iad an chúis is coitianta d'iarrthóirí marcanna a chailleadh i gceisteanna, é sin agus gan freagraí a fhorbairt go leibhéal cuí. Ba ábhar suntais é líon ard na n-iarrthóirí a léirigh go raibh deacrachtaí acu maidir le tascanna ardoird laistigh de cheisteanna, go háirithe nuair a iarradh orthu meastóireacht a dhéanamh. Luaitear scileanna measúnaithe laistigh de thorthaí foghlama ar leith i sé cinn de na hocht n-aonad, ach luaigh an Príomhscrúdaitheoir gurb iomaí scoláire nár luaigh ach modhanna meastóireachta, agus nár chuir siad anailís leordhóthanach ar fáil ar an ábhar a bhí i gceist.

Léirigh an scoláire gur éirigh go maith leis i gceisteanna i roinn a Trí den scrúdú, nuair a bhí sé in ann foghlaim a forbraíodh ó mhíreanna punainne a chur i bhfeidhm chun tacú lena fhreagra. I seacht gcinn de na hocht n-aonad sa dá Nascmhodúl, luaitear sna torthaí foghlama ar leith go mba cheart go mbeadh na gníomhaíochtaí ar fad nasctha leis an bhfoghlaim in ábhair chuí na hArdteistiméireachta. Iarradh ar na scoláirí rogha a dhéanamh idir dhá ábhar Ardteistiméireachta agus a n-ábharthacht a mhíniú maidir leis an rogha ghairme, ach níor roghnaigh go leor de na scoláirí na hábhair chuí, nó d'fhág siad an nasc leis an ngairm ar lár. Chomh maith leis sin, léirigh na scoláirí go raibh deacrachtaí aige maidir lena n-eolas ar; agus maidir lena gcumas chun freagraí a fhorbairt nuair a iarradh air cur síos agus measúnú a dhéanamh ar ghnéithe dá ghníomhaíochtaí agus dá bhfoghlaim ar fud na Nascmhodúl.

Punann Obair Chúrsa

Luaigh an Príomhscrúdaitheoir gur cuireadh an Phunann Obair Chúrsa ar chaighdeán i bhfad níos airde ná an scrúdpháipéar scríofa. Bronntar marcanna suntasacha as gach mír phunainne, as cur i láthair na bhfocal, leagan amach, litriú agus gramadach agus cailleann an scoláire marcanna sa réimse seo ó am go chéile. Tugadh faoi deara go raibh comhchoibhneas ann idir feidhmíocht mhaith ar fud na punainne agus rannpháirtíocht i réimse gníomhaíochtaí níos leithne. Ach tugadh faoi deara nár ailínigh cuid de na gníomhaíochtaí a raibh an scoláire rannpháirteach iontu leis na torthaí foghlama ar leith sna Nascmhodúil. Luaitear sa tuarascáil freisin go gcaithfidh na gníomhaíochtaí a nglacann scoláire páirt iontu, lena n-áirítear taithí oibre, a chur i gcrích laistigh den chreat ama dhá bhliain sa chlár.

Tugadh faoi deara, go ginearálta, nuair a ghlac an scoláire páirt i ngníomhaíochtaí grúpa, nach i gcónaí a luaigh sé a aidhmeanna ná cuspóirí pearsanta féin sa ghníomhaíocht, agus go fiú má luaigh, is minice nach ndearna an scoláire tagairt dóibh nuair a bhí conclúid nó moladh ag teastáil ó mhír phunainne. Léirigh an scoláire laige ar leith maidir le scileanna anailíse agus measúnaithe. Bhí sé seo follasach de bharr gur dhírigh go leor de na scoláirí ar mheastóireacht an iniúchta seachas ar an tslí bheatha í féin san Iniúchadh Gairme, agus léiríodh é seo arís sa Tuarascáil Achomair, ina ndearna go leor scoláirí cur síos ar ullmhúchán na gníomhaíochta seachas ar anailís na gníomhaíochta í féin. Sa Dialann Taithí Oibre, d'fhág an scoláire anailís dhomhain ar lár ar a

fheidhmíocht féin le linn taithí oibre agus ar an gcaoi a raibh baint aici lena n-ardaidhmeanna gairme.

I dteannta leis an méid sin, cuireann sé léargais spéisiúla ar fáil ar mhíreanna punainne roghnacha a cuireadh isteach. Chuir 92% de na scoláirí an Dialann Taithí Oibre isteach in 2015, agus chuir 89% de na scoláirí an tAgallamh/Cur i láthair Taifeadta isteach, rud a d'fhág gurbh iad seo na míreanna roghnacha is mó a raibh tóir orthu. I gcodarsnacht leis sin, níor chuir ach 8% de na scoláire an Tuarascáil Fiontraíochta isteach, agus chuir 10% acu Tuarascáil isteach ar m'Áit Féin in 2015.

Teistiúchán agus Aitheantas

Faigheann an scoláire a chríochnaíonn na Nascmhodúil an teastas céanna is a fhaigheann scoláire na hArdteistiméireachta Bunaithe i dteannta leis an tuairisceoir a fhaightear le haghaidh na Nascmhodúl. Tá measúnú ar na Nascmhodúil ar leibhéal comónta, agus bronntar trí thuairisceoir gráid mar atá leagtha amach i dTábla 4.

Ó 1999 ar aghaidh, bhronn institiúidí tríú leibhéal pointí as na Nascmhodúil in ionad séú ábhar Ardteistiméireachta. Ar dtús, chuir ollscoileanna agus Institiúidí Teicneolaíochta leibhéil éagsúla pointí ar fáil as na modúil, agus chuir na hInstitiúidí Teicneolaíochta níos mó pointí ar fáil ná na hollscoileanna. Is iad rannpháirtithe an Choimisiúin Pointí in 1999 a d'iarr aitheantas cothrom as na Nascmhodúil ó gach Institiúid Ard-Oideachais, de bharr gur measadh gurb iad na scileanna agus inniúlachtaí a bhí an-luachmhar i gcomhthéacs tríú leibhéal, agus luadh sa tuarascáil go raibh tiomantas tosaigh ann chun leibhéal na bpointí a bhronntar a choinneáil faoi athbhreithniú de réir mar a tháinig méadú ar an tóir a bhí ar an gclár. In 2003, thosaigh na hollscoileanna ag aithint go raibh luach ag baint leis na Nascmhodúil agus thosaigh siad ag tairiscint pointí níos airde, agus is iad is cúis leis na pointí a bheith rialaithe a chuirtear ar fáil anois as na Nascmhodúil ar fud gach Institiúide Ard-Oideachais. Tá na pointí a chuirtear ar fáil sonraithe i dTábla 4.

Tábla 4: Pointí na Lár-Oifige Iontrála do Ghairmchlár na hArdteistiméireachta bunaithe ar an tuairisceoir gráid a baineadh amach

Pointí na Lár-Oifige Iontrála le haghaidh na Nascmhodúl	
Tuairisceoir Gráid	Pointí
Gradam (80 – 100%)	66 pointe
Tuillteanas (65 – 79%)	46 pointe
Pas (50 – 4%)	28 pointe

Achoimre Roinne

- Tá roinnt deiseanna ag an scoláire páirt a ghlacadh i bhfoghlaim a bhaineann le Gairmchlár na hArdteistiméireachta. Sa tsraith shóisearach, tá dlúthbhaint ag na príomhscileanna leis na tras-scileanna a forbraíodh trí Ghairmchlár na hArdteistiméireachta, agus tá deis ag an scoláire tuiscint a fhorbairt ar ghnéithe d'fhiontraíocht agus de shaol na hoibre trí Staidéar Gnó. Sa tSraith Shinsearach, glacann an scoláire páirt in oideachas fiontraíochta agus gairme san Idirbhliain agus san Ardteistiméireacht Fheidhmeach trí réimse modúl, agus faigheann an scoláire atá rannpháirteach i gclár na hArdteistiméireachta Bunaithe rochtain ar fhoghlaim bhainteach Ghairmchlár na hArdteistiméireachta trí réimse roghanna ábhair amhail Gnó. Tá rochtain ag an scoláire ar ghairmthreoir.
- Tá roghnú Ghairmchlár na hArdteistiméireachta leanúnach ó bhí 2019 ann agus roghnaigh meán de 22% scoláire an clár.
- Leagann Nascmhodúil *Ullmhúcháin do Shaol na hOibre* agus *Oideachas Fiontraíochta* béim mhór ar naisc thraschuraclaim ildisciplíneacha idir na hábhair a ndéanann an scoláire staidéar orthu; agus idir an scoil agus an pobal níos leithne.
- Caitear leis na Nascmhodúil mar aonad amháin chun críocha measúnaithe. Tá measúnú ar leibhéal comónta, lena gcuimsítear dhá chomhphháirt mheasúnaithe—Scrúdpháipéar Deiridh agus Punann Obair Chúrsa. Déanann Coimisiúin na Scrúduithe Stáit (CSS) measúnú seachtrach ar an dá chomhpháirt agus bronntar 60% as comhpháirt na hoibre cúrsa agus 40% as an scrúdú deiridh.
- Léirítear i dTuarascáil an Phríomhscrúdaitheora is déanaí (CSS, 2015) go gcuirtear an Punann Obair Chúrsa i gcrích ar chaighdeán níos airde ná an scrúdú deiridh. Éiríonn níos fearr leis an scoláire i gceisteanna atá nasctha leis an bpunann; ach bíonn sé ag streachailt le tascanna ardoird amhail anailís agus measúnú.
- Cuireann gach Institiúid Ard-Oideachais an líon céanna pointí Lár-Oifige Iontrála ar fáil, rud a chuireann an rogha ar fáil don scoláire úsáid a bhaint as Gairmchlár na hArdteistiméireachta chun chur isteach ar Institiúidí Ard-Oideachais.

3. Léargais ó chuairteanna scoile

Reáchtáladh cuairteanna scileanna mar chuid den obair mheasta don Scrúdpháipéar seo. Roghnaíodh sampla ionadaíoch ó 26 scoil a léirigh spéis chun páirt a ghlacadh sna forbairtí i gcuraclam Ghairmchlár na hArdteistiméireachta. Roghnaíodh sé scoil agus úsáid á baint as critéir a bhaineann le stádas DEIS, inscne, méid na scoile, agus cén cineál scoile í. Bhí na cuairteanna ar na scoileanna seo ar siúl i mí Eanáir 2024 agus cuimsíodh leo cruinnithe fócasghrúpa le 47 scoláire sa tsraith shinsearach, 17 múinteoir Ghairmchlár na hArdteistiméireachta agus dhá cheannaire scoile dhéag. Cuirtear léargas ginearálta ar fáil sa roinn a leanas ar na léargais a bailíodh sna cuairteanna seo.

Gnéithe rathúla den chlár
Thug na fócasghrúpaí a rinneadh leis na scoláirí le fios gur ceapadh go raibh an ghné foghlama gníomhaí den chlár tairbheach agus taitneamhach, agus shainaithin na scoláirí roinnt cineálacha cur chuige maidir le teagasc agus foghlaim a cuireadh i bhfeidhm i seomra ranga Ghairmchlár na hArdteistiméireachta, agus fuair iad léirthuiscint ar na difríochtaí idir an clár agus formhór a n-ábhar. D'aithin múinteoirí na Nascmhodúl freisin, tairbhe na gcineálacha cur chuige gníomhacha maidir le teagasc agus foghlaim a cuireadh chun cinn tríd an gclár agus an deis chun réimse straitéisí a chur i bhfeidhm lena n-áirítear obair ghrúpa agus láithreoireachtaí. Léirigh idir mhúinteoirí agus scoláirí na naisc leis an bpobal, saol na hoibre agus fiontraíocht mar láidreacht den chlár agus ceann ba cheart a dhaingniú agus a fhorbairt mar chuid den athfhorbairt.

Maidir le cineálacha cur chuige maidir le measúnacht, ceapadh gur láidreachtaí iad gnéithe ar leith den phunann, lena n-áirítear forbairt an Curriculum Vitae agus an Iniúchta Gairme. Ach, tugadh faoi deara go bhféadfadh comhchosúlachtaí a bheith ann idir foghlaim an scoláire san Idirbhliain, agus moladh go mba cheart go gcinnteodh na Nascmhodúil go bhfuil deis ann le aghaidh dul chun cinn agus chun cur leis an réamhfhoghlaim. D'fhéadfaí an méid sin a bhaint amach trí naisc níos láidre agus ailíniú níos mó a chruthú idir foghlaim an scoláire agus míreanna na punainne i réimsí amhail taithí oibre. Bhí léirthuiscint ag múinteoirí agus ag an scoláire ar an ualú a tugadh don phunann agus aithníodh tiomsú incriminteach na punainne i mí na Bealtaine lasmuigh de thréimhse na hArdteistiméireachta go traidisiúnta, de bharr gur ceapadh gur laghdaigh sé strus an scoláire. I roinnt cásanna bhí fianaise ann gurb é ullmhú mhíreanna na punainne an t-aon rud amháin a rinneadh i ngníomhaíochtaí ranga Ghairmchlár na hArdteistiméireachta, agus bhraith roinnt scoláirí go mbeadh sé níos tairbhí an fócas seo a laghdú nuair ab fhéidir ionas go bhforbrófar naisc níos mór leis an bpobal, le saol na hoibre agus le fiontraíocht, rudaí a d'fhéadfaí a chruthú trí an bpunann.

Bhí na scoileanna sásta den chuid is mó gur baineadh na hAicmí Nua Gairmábhar agus an riachtanas teanga amach. Bhí méadú ar rogha an scoláire maidir le Gairmchlár na hArdteistiméireachta sna scoileanna a raibh sé roghnach iontu, agus léirigh scoil amháin gur tháinig méadú faoi thrí ar líon na scoláirí dá bharr.

Dúshláin a tháinig chun cinn sa chlár
Sainaithníodh srianta socraithe amchláir mar dhúshlán suntasach do cheannairí scoile a bhraith go raibh brú méadaithe ar an lá scoile. Tugadh faoi deara go raibh réimse cineálacha cur chuige sna scoileanna a dtugadh cuairt orthu, agus chuir roinnt scoileanna Gairmchlár na hArdteistiméireachta ar fáil mar rogha don scoláire seachas staidéar na Gaeilge, agus chuir cuid

acu ar fáil é mar ábhar roghnach ina bhféadfadh an scoláire staidéar a dhéanamh ar na Nascmhodúil agus déanann cuid eile iarracht chun riachtanais na seacht n-ábhar a chothromú i dteannta leis na réimse nach féidir scrúdú a dhéanamh orthu amhail Treoir, Corpoideachas, OSPS agus Reiligiún. Rinne líon beag scoileanna an t-ábhar riachtanach do gach scoláire ó bhaint amach na nAicmí Nua Gairmábhar, ach tugadh faoi deara gurb iondúil gur spreagthaí agus rannpháirtí an scoláire nuair rinneadh sé cinneadh chun staidéar a dhéanamh ar Ghairmchlár na hArdteistiméireachta. Bhí brú socraithe amchláir follasach freisin maidir leis an gcur chuige maidir le húsáid foirne chun gnéithe den chlár a theagasc, agus is iad na scoileanna a dtugadh cuairt orthu a chuaigh ar ais ar an tsean-chaoi ach múinteoir Ghairmchlár na hArdteistiméireachta a bheith acu do gach rang ar feadh dhá bhliain seachas príomhfhoireann múinteoirí a bheith rannpháirteach i ngnéithe éagsúla de na Nascmhodúil.

Aithníodh gur dúshlán é rochtain ar TF i roinnt scoileanna agus léirigh na ceannairí scoile iontu go raibh brú méadaithe ann ar rochtain ar ghléasanna, ach dar leis na rannpháirtithe ar fad san athbhreithniú go raibh luach ar na deiseanna i nGairmchlár na hArdteistiméireachta chun scileanna digiteacha an scoláire a fhorbairt agus a chur chun cinn.

Ceapadh gur dúshláin é éascaíocht a dhéanamh ar thaithí orthu de bharr gur cuireadh an clár ar fáil i dteannta leis an Ardteistiméireacht Bhunaithe. B'iondúil go ndearna na scoileanna éascaíocht ar shocrúchán oibre trí lá i gcomhréir leis na riachtanais le haghaidh na míre punainne sa Dialann Taithí Oibre, ach bhí difríochtaí ann maidir le huainiú an méid seo ar fud na scoileanna a dtugadh cuairt orthu, ach sa chás go raibh Gairmchlár na hArdteistiméireachta roghnach, is minic a thug an scoláire faoi thaithí oibre le linn sosanna lár téarma nó tréimhsí saoirse ionas nach gcaillfidís am teagmhála ranga in ábhair eile.

Shainaithin gach duine a bhí rannpháirteach sna fócasghrúpaí gur dúshlán é feasacht an scoláire agus na dtuismitheoirí ar an gclár agus ar a thairbhí féideartha. B'iondúil gur chuir na tuismitheoirí cláir na hArdteistiméireachta Feidhmí agus Gairmchlár na hArdteistiméireachta le chéile agus ceapadh go raibh sé deacair do thuismitheoirí tuiscint a fháil ar nádúr an chláir. Bhí na scoláirí spreagtha den chuid is mó an clár a roghnú tar éis dóibh a bheith rannpháirteach leis an treoirchomhairleoir nó tar éis plé a dhéanamh ar an gclár le scoláire a staidéar Gairmchlár na hArdteistiméireachta roimhe seo. Tugadh faoi deara gur gné shuntasach é luach an chláir maidir leis an gcinneadh chun staidéar a dhéanamh ar Ghairmchlár na hArdteistiméireachta agus déantar é seo a iniúchadh tuilleadh thíos.

Dearcthaí ar luach an chláir

Le linn na gcuairteanna scoile, chaith idir mhúinteoirí an scoláire solas ar luach an chláir maidir leis an deis chun scileanna a fhorbairt. Breathnaíodh ar Ghairmchlár na hArdteistiméireachta freisin mar dheis chun ullmhú i gcomhair gnéithe den saol nach bhfreastalaítear orthu laistigh d'ábhair na hArdteistiméireachta agus chun scileanna digiteacha luachmhara a fhorbairt. Ceapadh freisin gur láidreacht den chlár é an poitéinseal i gcomhair scileanna cumarsáide ó bhéal agus scileanna agallaimh a chothú agus a fheabhsú agus ceapadh gur láidreacht í a bhféadfaí cur léi le linn na hathfhorbartha.

Tugann aiseolas ó na cuairteanna scoile, go gceapann roinnt daoine go bhfuil luach suntasach ag baint leis an gclár de bharr na bpointí a chuirtear ar fáil ann, léirigh cuid eile díomá maidir le huasmhéid na bpointí a bhronntar as pas le gradam i nGairmchlár na hArdteistiméireachta, agus go bhféadfaí é a chur i gcomparáid le H4 ag Ardleibhéal. Ach, ceapadh freisin nárbh fhéidir

Gairmchlár na hArdteistiméireachta a chur i gcomparáid go díreach le hábhar, agus gur iomaí scoláire a úsáideann a phointí ó Ghairmchlár na hArdteistiméireachta chun rochtain a fháil ar chúrsaí Ardoideachais agus léirigh roinnt scoláire an gá le cuimhneamh ar níos mó seachas ar dhul chun cinn chuig Ard-Oideachas agus machnamh a dhéanamh ar an gcaoi a bhféadfadh an clár a bheith luachmhar le haghaidh réimse conairí.

Naisc le gnéithe eile den tsraith shinsearach
Bhí plé suntasach ann maidir leis na rudaí i gcoitinne idir an fhoghlaim a sainaithníodh i nGairmchlár na hArdteistiméireachta agus an fhoghlaim a fhaightear i nGnó na hArdteistiméireachta agus gnéithe den Idirbhliain, is é sin taithí oibre agus oideachas fiontraíochta. Is iomaí scoláire a bhraith go raibh Gairmchlár na hArdteistiméireachta ró-ghaolmhar le Gnó na hArdteistiméireachta agus go raibh réimsí suntasacha iontu a bhí an-chosúil lena chéile, agus cheap siad go mba cheart go mbeadh foghlaim Ghairmchlár na hArdteistiméireachta a bheith níos baintí le forbairt na scileanna fiontraíocha, ach mar sin féin, nár cheart gurb ionann é agus an cur chuige maidir le mion-ghnólachtaí a bhfuair go leor scoláirí san Idirbhliain taithí orthu cheana.

Bhí comhdhearcadh ginearálta ann go raibh poitéinseal sa taithí oibre ar ghlac formhór a scoláirí páirt inti san Idirbhliain, le bheith an-chosúil leis an taithí a fhaightear mar cuid de Ghairmchlár na hArdteistiméireachta. Thug na scoláirí a ghlac páirt sna fócasghrúpaí suntas don ghá lena chinntiú gur chuir socrúchán oibre an deis ar fáil chun cur le taithí oibre roimhe seo nó obair pháirtaimseartha phearsanta eile, agus do na dúshláin do na scoláirí socrúchán a fháil agus don ghá le naisc níos láidre idir taithí oibre, Iniúchadh Gairme, scileanna agallaimh agus socrúchán oibre.

Bhraith na scoláirí go bhféadfadh níos mó nasc a bheith ann go ginearálta ar fud an dá Nascmhodúl agus bhraith siad go raibh roinnt réimsí agus deiseanna ann sna Nascmhodúil reatha a d'éascódh an méid sin, cé go bhféadfadh na míreanna punainne bealach a chur ar fáil chun leas a bhaint as foghlaim an scoláire ar fud an dá Nascmhodúl.

An clár a Nuashonrú
Bhí comhdhearcadh ginearálta ann go gcaithfeadh na Nascmhodúil a nuashonrú chun an tsochaí chomhaimseartha a léiriú agus go gcaithfeadh deiseanna a chur ar fáil chun réimse níos leithne inniúlachtaí a fhorbairt. Braitheadh go bhféadfaí tacú leis an méid sin trí naisc níos láidre a chruthú leis an bpobal, le saol na hoibre agus le fiontraíocht, agus trí níos mó deiseanna a chur ar fáil do rannpháirtíocht iontaofa leo sin freisin. Bhraith na scoláirí gur chuir Gairmchlár na hArdteistiméireachta deis iontach ar fáil chun réimse inniúlachtaí a dhaingniú agus a fhorbairt agus chaith roinnt mhaith acu solas ar an ngá chun cur leis na scileanna cumarsáide ó bhéal a fhorbairt ar fud na n-ábhar sa tsraith shóisearach. Tugadh faoi deara freisin gur gá leis an scoláire coinneáil air ag forbairt réimse scileanna digiteacha, agus tugadh faoi deara go raibh roinnt bearnaí ann maidir le scileanna digiteacha an scoláire a sainaithníodh. Moladh freisin go bhféadfadh an clár ábhair eile a chuimsiú seachas díriú ar phróiseáil focal agus ullmhú doiciméad ach réimse níos leithne scileanna agus feidhmeanna a chuimsiú, agus luadh freisin go dteastódh tacaíochtaí, acmhainní, agus forbairt ghairmiúil chun tacú leis sin.

Chaith go leor de na rannpháirtithe sna fócasghrúpaí solas ar na hathruithe ar shaol na hoibre, agus is é an scoláire is mó a chaith solas ar thionchar suntasach na teicneolaíochta, lena n-áirítear Intleacht shaorga, agus na modhanna oibre nua mar réimsí spéise dó féin go háirithe. Tháinig an t-ábhar seo chun cinn sa phlé freisin maidir leis an Nascmhodúl, Oideachas Fiontraíochta agus

labhair na rannpháirtithe ar fud na bhfócasghrúpaí ar an tábhacht le forbairt na n-inniúlachtaí a bhaineann le fiontraíocht amhail cruthaitheacht agus a bheith ag obair le daoine eile.

Achoimre Roinne

- Tugadh chun solais an tábhacht le húsáid a bhaint as réimse cineálacha cur chuige maidir le teagasc agus foghlaim i rang Ghairmchlár na hArdteistiméireachta agus maidir le naisc a chruthú leis an bpobal, le saol na hoibre agus le fiontraíocht.
- Labhraíodh ar an ngá le réamhfhoghlaim agus taithí an scoláire a fheabhsú agus a chur chun cinn, go mór mór san Idirbhliain.
- Tagann dúshláin shuntasacha chun cinn maidir le socrú amchláir an chláir, lena n-áirítear riachtanais na seacht n-ábhar a chothromú don scoláire chomh maith le Treoir, Corpoideachas, OSPS agus Reiligiún neamhchuraclaim don scoláire. D'eascair dúshláin shuntasacha as rochtain ar TF agus éascaíocht a dhéanamh ar thaithí oibre don scoláire i scoileanna maidir le socrú amchláir.
- Tugadh tacaíocht agus aitheantas don tionchar dearfach féideartha a d'fhéadfadh a bheith ag baint amach na nAicmí Nua Gairmábhar ar na rátaí rannpháirtíochta.
- Bhí tacaíocht ann d'ualú na Punainne ag 60%, ach bhí roinnt fianaise ann a thug le fios nach ndéantar sna gníomhaíochtaí ranga ach ullmhúchán don Phunann agus go mba cheart go mbeadh sé forbarthach ó nádúr.
- Bhí luach an chláir ar cheann de na húdair imní is suntasaí, agus bhí roinnt díomá ann maidir le líon na bpointí Lár-Oifige Iontrála atá ar fáil i gcomparáid le hábhair ATB eile. Bhí glacadh coiteann ann nach bhféadfaí na Nascmhodúil a chur i gcomparáid le hábhar ATB agus go n-úsáideann líon mór scoláirí na pointí a bhronntar chun rochtain a fháil ar Ard-Oideachas, chomh maith le leas a bhaint as na scileanna a fhorbraítear laistigh den chlár.
- Bhí plé suntasach ann maidir leis na rudaí i gcoitinne idir an fhoghlaim a sainaithníodh i nGairmchlár na hArdteistiméireachta agus an fhoghlaim a fhaightear i nGnó na hArdteistiméireachta agus gnéithe den Idirbhliain, is é sin taithí oibre agus oideachas fiontraíochta. Labhraíodh ar an ngá lena chinntiú go gcuirfeadh an fhoghlaim sna Nascmhodúil leis na heispéiris foghlama roimhe sin.
- Tá comhdhearcadh ginearálta ann go gcaithfidh na Nascmhodúil a nuashonrú chun an tsochaí chomhaimseartha a léiriú agus deiseanna a chur ar fáil chun réimse leathan scileanna a fhorbairt amhail scileanna cumarsáide agus digiteacha is féidir a chur i bhfeidhm laistigh d'áit oibre na linne seo.

4. Treochtaí idirnáisiúnta in oideachas na meánscoile sinsearaí i gcomhthéacs foghlaim a bhaineann le Gairmchlár na hArdteistiméireachta

Déantar machnamh sa roinn seo ar oideachas a bhaineann le Gairmchlár na hArdteistiméireachta nó ar eispéiris foghlama atá cosúil leis i roinnt dlínsí idirnáisiúnta. Is iad na dlínsí thíos a ndearnadh iniúchadh orthu nach gcuireann cláir ar fáil atá díreach mar a chéile le Gairmchlár na hArdteistiméireachta ach roghnaíodh iad de barr go gcuireann siad ar fáil réimse ábhar agus/nó modúl agus/nó clár a chuireann foghlaim ar fáil atá cosúil leis an bhfoghlaim atá leagtha amach sna Nascmhodúil reatha. Tá deiseanna d'fhoghlaim den sórt sin i ngach ceann de na dlínsí leagtha amach faoi thrí theideal: Ullmhúchán do Shaol na hOibre, Oideachas Fiontraíochta, agus Measúnú agus Aitheantas.

Ontario

Tá Grád 11 agus 12 in Ontario cosúil le céim an oideachais sa tsraith shinsearach in Éirinn agus cuireann siad leis an bhfoghlaim i ngrád 9 agus 10. Is féidir leis an scoláire tabhairt faoi réimse cúrsaí atá ceaptha le haghaidh réimse conairí. Áirítear orthu sin:

- Cúrsaí ullmhúcháin ollscoile / coláiste atá deartha chun eolas agus scileanna a chur ar fáil don scoláire a theastaíonn uaidh chun freastal ar na riachtanais iontrála do chláir ar leith a chuirtear ar fáil in ollscoileanna agus i gcoláistí.
- Cúrsaí ullmhúcháin coláiste a dearadh chun eolas agus scileanna a chur ar fáil don scoláire a theastaíonn uaidh chun freastal ar na riachtanais iontrála don chuid is mó de na cláir choláiste nó le haghaidh cead isteach chuig printíseacht nó chuig cláir oiliúna eile.
- Cúrsaí ullmhúcháin áit oibre a dearadh chun eolas agus scileanna a chur ar fáil don scoláire a theastaíonn uaidh chun freastal ar ionchais na bhfostóirí, más rud é go bhfuil sé d'aidhm acu dul isteach san áit oibre díreach tar éis baint amach céime, nó chun freastal ar na riachtanais le haghaidh cead isteach chuig printíseacht ar leith nó chuig cláir oiliúna eile.
- Cúrsaí oscailte a dearadh chun eolas agus scileanna an scoláire in ábhair a léiríonn a chuid spéiseanna a fhairsingiú agus chun iad a chur i gcóir le haghaidh rannpháirtíocht ghníomhach agus fhiúntach sa tsochaí. Níl siad deartha le díriú ar riachtanais ar leith na n-ollscoileanna, na gcoláistí, nó ar áit oibre ar leith.

Ullmhúchán do Shaol na hOibre

Cuirtear deis ar fáil don scoláire sa churaclam meánscoile sinsearaí in Ontario chun tabhairt faoi chúrsaí a bhaineann le hoideachas treoraíochta agus slí beatha atá deartha chun cuidiú leis an scoláire:

foghlaim agus scileanna idirphearsanta a fhorbairt, a spéiseanna oideachais agus gairme a shainaithint, agus

iniúchadh a dhéanamh ar dheiseanna le haghaidh oideachais i ndiaidh na meánscoile agus a bhaineann le hobair' (Ontario 2006). Cuirtear na cúrsaí seo ar fáil ar fud ghrád 11 agus 12 agus cuimsítear leo:

- **Do Thodhchaí a Dhearadh** (Grád 11) ina ndírítear ar iniúchadh a dhéanamh ar chonairí i ndiaidh na meánscoile trí phleanáil gairme agus naisc le scileanna, spéiseanna, agus tréithe pearsanta.
- **Ceannaireacht agus Tacaíocht ó Phiaraí** (Grád 11) a chuireann rannpháirtíocht ghníomhach sa phobal chun cinn chomh maith le forbairt na scileanna cumarsáide.
- **An tIonad Oibre a Fhiosrú** (Grád 12) ina ndírítear ar scileanna agus ar nósanna le bheith rathúil san áit oibre agus cuirtear deis ar fáil ann chun na scileanna agus na nósanna a fhorbairt, scileanna agus nósanna a theastaíonn le bheith rathúil san áit oibre.
- **Ard-Straitéisí Foghlama** (Grád 12) ina ndírítear ar bheith rathúil tar éis an scoile agus ar aistrithe chuig an obair / oiliúint nó breisoideachas agus ardoideachas agus is féidir an modúl seo a chur in oiriúint ag leibhéal áitiúil don scoláire a bhfuil riachtanais foghlama ar leith aige.

Cuirtear na modúil Grád 11 agus 12 seo ar fáil mar chúrsaí oscailte, rud a chiallaíonn go bhfuil siad ar leibhéal comónta le sraith ionchas amháin do gach scoláire. Is féidir na modúil seo a roghnú roimh, nó le linn eispéiris oideachais chomhoibríocha mar atá leagtha amach thíos.

Tá rochtain ag an scoláire in Ontario ar chlár oideachais comhoibríoch lena gcuimsítear dhá chúrsa oideachais comhoibríoch a dtugtar fúthu i nGrád 11.

- **Oideachas Comhoibritheach atá Nasctha le Cúrsa Bainteach / Cúrsaí** atá nasctha le cúrsa nó cúrsaí eile agus cuireann sé an deis ar fáil don scoláire a fhoghlaim a chur i bhfeidhm ó réimse ábhar ar leith go praiticiúil lasmuigh den seomra ranga.
- **Deiseanna a chruthú trí Chomharchumann:** is cúrsa oscailte é seo a chuireann ar chumas an scoláire iniúchadh a dhéanamh ar réimse spéiseanna, ach d'fhéadfadh nach mbeadh an réimse spéiseanna seo bainteach go díreach le réimse ábhar agus cuimsítear leis foghlaim bunaithe ar fhiosrú.

Dírítear sa dá mhodúl ar shláinte agus sábháilteacht, ar fholláine agus ar fhoghlaim ó thaithí agus cuimsítear leo comhpháirt seomra ranga agus comhpháirt bunaithe sa phobal.

Oideachas Fiontraíochta

Cuirtear oideachas fiontraíochta ar fail sa churaclam Ontario ar fáil trí Staidéar Gnó agus tá trí chúrsa fiontraíochta ar fáil don scoláire atá rannpháirteach sa churaclam céanna. Ag Grád 11 is féidir leis an scoláire an méid a leanas a roghnú:

- **Fiontraíocht: An Fiontar (The Venture):** is cúrsa ullmhúcháin coláiste é seo ina ndírítear ar fhiontair nua a fhorbairt agus pleanáil gnó le haghaidh fiontar nua.
- **Fiontraíocht: An Duine Fiontrach (The Enterprising Person):** is cúrsa oscailte é seo ina ndéantar iniúchadh ar an áit oibre nua-aimseartha, agus ar na scileanna a theastaíonn le bheith fiontrach agus cuireann sé an deis ar fáil chun imeacht a eagrú.

Tá cúrsa amháin a bhaineann le fiontraíocht ag Grád 12:

- **Fiontraíocht: Pleanáil Fiontar in Aois Leictreonach (Venture Planning in an Electronic Age):** is cúrsa ullmhúcháin coláiste é seo ina ndírítear ar ríomhthráchtáil agus ar phlean a fhorbairt do ghnó digiteach.

Measúnú agus Aitheantas

Tá measúnú in Ontario leanúnach agus scoilbhunaithe den chuid is mó agus cuimsítear leis réimse modhanna measúnaithe. Déantar measúnú ar an scoláire bunaithe ar chaighdeáin ábhair agus ar chaighdeáin feidhmiúcháin. Bronntar creidiúintí ar an scoláire bunaithe ar an gcúrsa a ndéantar staidéar air (lena n-áirítear oideachas comhoibritheach) agus cruthaíonn na creidiúintí seo bonn chun Dioplóma Meánscoile Ontario a bhronnadh ar an scoláire.

Tuaisceart Éireann

Tá curaclam Thuaisceart Éireann Iar-16 ar fáil don scoláire os cionn 16 bliana d'aois agus cuirtear ar fáil é ag Leibhéal 3 ar Chreat na gCáilíochtaí Rialaithe agus freastalaíonn sé ar Leibhéal iontrála (aonaid i réimsí ábhair, réimsí gairme, agus scileanna don saol), dámhachtainí Teastais Gairme (cáilíochtaí praiticiúla a bhaineann le post nó réimse gairme ar leith) agus Teastais Ginearálta Oideachais (GCE)

Ag Leibhéal Gairme 3 is féidir leis an scoláire tabhairt faoi Theastas Éifeachtachta Pearsanta, ina ndírítear ar fhorbairt na scileanna pearsanta agus scileanna gnóthaithe poist. Tá sé mhodúl éagsúla laistigh den tsonraíocht churaclaim:

- Saoránacht ghníomhach
- Gníomhaíochtaí a bhaineann le hobair
- Pleanáil gairme
- Feasacht dhomhanda
- Gníomhaíochtaí saibhrithe
- Scileanna taighde agus cur i láthair.

Ullmhúchán do Shaol na hOibre

Cuimsítear dhá dhúshlán leis na modúil atá liostaithe thuas agus caithfidh an scoláire trí dhúshlán a dhéanamh ar fud na dtrí mhodúl éagsúla mar chuid den chlár. Is iad seo a leanas na roghanna atá ar fáil:

- Saoránacht ghníomhach: gníomhaíocht phobail / socrúchán pobail
- Gníomhaíochtaí a bhaineann le hobair: taithí oibre / fiontar gnó
- Pleanáil gairme: roghanna gairme / iarratas le haghaidh ardoideachais
- Feasacht dhomhanda: taisteal agus taithí idirnáisiúnta / taighde domhanda
- Gníomhaíochtaí saibhrithe: forbairt scileanna / gníomhaíochtaí fóillíochta
- Scileanna taighde agus cur i láthair: tionscadal taighde / scileanna cur i láthair.

Maidir le Saol na hOibre agus Taithí Oibre, cuimsítear leis na dúshláin is ábhartha:

- **Saoránacht ghníomhach** (socrúchán pobail) a bhfuil sé mar aidhm aige léargas a fhorbairt ar riachtanais daoine eile chomh maith le tuiscint ar fhorbairt phearsanta agus shóisialta an scoláire féin trí rannpháirtíocht ghníomhach i dtionscadal pobail reatha.
- **Gníomhaíochtaí a bhaineann le hobair** (taithí oibre) a bhfuil sé mar aidhm aige scileanna idirphearsanta a fhorbairt agus eolas a fheabhsú ar shaol na hoibre trí thaithí dhíreach a fháil ar chuid de na dámhachtainí agus riachtanais a bhaineann le fostaíocht agus léargas a fháil ar an gcaoi a bhfeidhmíonn gnólacht, trí shocrúchán taithí oibre.
- **Pleanáil gairme** (roghanna gairme), tá sé mar aidhm ag pleanáil gairme eolas a mhéadú ar dheiseanna fostaíochta, chun feasacht a fheabhsú ar chumais, inniúlachtaí, agus ardaidhmeanna maidir leis na roghanna atá ar fáil agus chun na scileanna agus an mhuinín

a fhorbairt chun duine a chur i láthair go maith nuair atáthar ag déanamh iarratas agus nuair atáthar faoi agallamh le haghaidh cúrsaí / post.

Cuireann go leor de na modúil eile deiseanna ar fáil chun príomhinniúlachtaí a fhorbairt a bhaineann le saol na hoibre.

Oideachas Fiontraíochta

Tá fócas ar leith in oideachas fiontraíochta i dTeastas Éifeachtachta Pearsanta Leibhéal 3 laistigh de mhodúl na ngníomhaíochtaí oibre, agus dírítear sa dara dúshlán roimh an scoláire ar fhiontraíocht ghnó. Is é aidhm an dúshlán seo chun eolas agus eispéireas praiticiúil a fhorbairt ar na próisis a bhaineann le feidhmiú gnó agus chun scileanna gnó a chothú trí rannpháirtíocht i dtionscadal fiontraíochta nó fiontar gnó.

Measúnú agus Aitheantas

Tá measúnú le haghaidh Theastas Éifeachtachta Pearsanta Leibhéal 3 inmheánach agus tá sé bunaithe ar an scoláire ag cur fianaise ar fáil ar gach ceann de na haonaid mheasúnaithe, agus ar phunann eagraithe ina gcuirtear fianaise ar fáil ar chríochnú gach aonaid measúnaithe agus ar chríochnú rathúil líon riachtanach na ndúshlán. Is féidir Teastas Éifeachtachta Pearsanta Leibhéal 3 a chur i láthair mar chuid d'iarratas ar Sheirbhís Iontrálacha na nOllscoileanna agus na gColáistí (UCAS) agus cuimsítear leis táille UCAS de 16 phointe.

An Bhreatain Bheag

Cuimsítear fócas ar oideachas fiontraíochta, ar shlite beatha agus ar shaol na hoibre le curaclam na Breataine Bige mar chuid de Baccalauréat na nArdscileanna. Is cáilíocht nuálach í seo a chuireann foghlaim chun cinn laistigh agus lasmuigh den seomra ranga, agus a chuireann deiseanna ar fáil d'fhoghlaimeoirí chun a réimsí staidéir féin a roghnú le linn dóibh a scileanna Pleanála agus Eagraíochta; Smaointeoireachta Criticiúla agus Réitigh Fadhbanna; Cruthaitheachta agus Nuálaíochta; agus Éifeachtacht Phearsanta. Tugadh an cháilíocht isteach i mí Mheán Fómhair 2023 agus cuidíonn sí leis na foghlaimeoirí scileanna casta, inniúlachtaí agus iompraíochtaí a fhorbairt agus cuireann sé eispéiris ar fáil do na foghlaimeoirí, a chuireann ar a gcumas a bheith ullmhaithe níos fearr dá gceann scríbe amach anseo, bíodh sé sin in ardoideachas, printíseachtaí, oiliúint, nó fostaíocht.

Is é Baccalauréat na nArdscileanna atá ag teacht isteach in ionad Theastas Dhúshlán na Scileanna a bhronnfar den uair dheireanach in 2024. Cuimsítear leis, foghlaim ar fud ceithre shraith de thorthaí foghlama atá leabaithe ar fud trí thionscadal:

- **Tionscadal an Phobail Dhomhanda** a thacaíonn leis na foghlaimeoirí cur i bhfeidhm na Scileanna Lárnacha a fhorbairt agus a léiriú thuas agus machnamh a dhéanamh ar cheisteanna casta domhanda agus páirt a ghlacadh i ngníomhaíocht phobail chun saoránacht a chur chun cinn i ndomhan inbhuanaithe agus sa Bhreatain Bheag.
- Tacaíonn **Tionscadal na gCeann Scríbe sa Todhchaí** leis na foghlaimeoirí cur i bhfeidhm na Scileanna Lárnacha a fhorbairt agus a léiriú agus iniúchadh a dhéanamh ar spriocanna cinn scríbe sa todhchaí don saol, le haghaidh infhostaitheachta agus saoránachta i ndomhan inbhuanaithe agus sa Bhreatain Bheag.

- **An Tionscadal Aonair** ina bhforbróidh agus ina léireoidh an foghlaimeoirí cur i bhfeidhm na Scileanna Lárnacha chomh maith le tionscadal taighde neamhspleách a phleanáil, a bhainistiú, agus a stiúradh.

Ullmhúchán do Shaol na hOibre

Tabharfar Tionscadal na gCeann Scríbe sa Todhchaí isteach i mí Bealtaine 2024. Nuair a bheidh an Tionscadal seo críochnaithe ag na foghlaimeoirí, déanfaidh siad machnamh ar a gcumais, inniúlachtaí, gaiscí agus tosaíochtaí féin le haghaidh folláine thodhchaíoch, agus déanfaidh siad iniúchadh ar dheiseanna le haghaidh dul chun cinn pearsanta maidir le fostaíocht agus ar an tionchar féideartha ar fholláine agus léireoidh siad scileanna comhoibritheacha trí bheith ag obair go rathúil i dtreo comhsprice.

Cuimsítear creat le hOideachas sa Bhreatain Bheag freisin chun tacú le foghlaim faoi shlite beatha agus faoi shaol na hoibre. Cuimsítear sraitheanna éagsúla torthaí foghlama leis an gcreat don scoláire idir 11-19 mbliana d'aois. Ag leibhéal Post-16, atá coibhéiseach leis an tsraith shinsearach, déanann an scoláire iniúchadh ar chonairí slí beatha agus forbraíonn sé a thuiscint ar shaol na hoibre chomh maith le scileanna inaistrithe a fhorbairt sna réimsí a bhaineann le taighde agus cinntí a dhéanamh. Leagtar béim sa chreat ar an tábhacht le fíoreolas ar shaol na hoibre a fhorbairt agus ní eolas teoiriciúil amháin, agus ar an tábhacht lena bhfoghlaim a chur i bhfeidhm laistigh de chomhthéacsanna a gconairí indibhidiúla féin agus laistigh dá roghanna ábhair.

Oideachas Fiontraíochta

Cuimsítear leis na torthaí foghlama laistigh de Baccalauréat na nArdscileanna; forbairt na scileanna a bhaineann le cruthaitheacht agus nuálaíocht, ar bunghnéithe iad d'fhiontraíocht agus tionscnaíocht agus tacaíonn siad leis an scoláire maidir le húsáid a bhaint as cineálacha cur chuige smaointeoireachta, machnamh ar indéantacht, agus smaointe a bheachtú agus a fhorbairt. Déantar measúnú ar chur i bhfeidhm na scileanna agus na foghlama laistigh de na torthaí foghlama mar chuid de na trí ábhar a dhéantar le haghaidh Baccalauréat na nArdscileanna.

Is é beartas rialtais faoi deara do na foghlaimeoirí sa Bhreatain Bheag taithí a fháil ar oideachas fiontraíochta ar fud an churaclaim. Tá dhá ghné ag baint leis an bhfócas ar fhiontraíocht, oideachas fionraíochta ina ndírítear ar an scoláire ag forbairt na meonta agus na scileanna chun a ardchumas a bhaint amach le linn dó inniúlachtaí a fhorbairt le bheith dearfach, réamhghníomhach, agus rathúil. Is é oideachas fiontraíochta an dara gné, ina dtugtar deiseanna don scoláire chun an scileanna seo a chur i bhfeidhm go praiticiúil.

Is í samhail *ACRO (Attitude, Creativity, Relationships and Organisation)*, a thacaíonn leis an bhfócas seo ar fhiontraíocht ina gcuirtear struchtúr ar fail chun tacú le fiontraíocht agus díríonn sé ar dhearcadh 'is féidir liom' a fhorbairt, ar bheith nuálach agus cruthaitheach, caidrimh a fhorbairt agus ar bheith in ann gnéithe de ghnó, pleanáil gairme agus saol na hoibre a bhainistiú.

Measúnú agus Aitheantas

Tá measúnú bunaithe ar trí thionscadal de chuid Baccalauréat na nArdscileanna a ndéantar measúnú orthu sin go hinmheánach agus déantar modhnú orthu go seachtrach. Tá ualú de 50% ag gabháil leis an tionscadal indibhidiúil agus is ionann an dá thionscadal eile agus 25%. Déanann an scoil nó ionad measúnú agus marcáil ar gach ceann de na trí thionscadal go hinmheánach agus

déantar modhnú orthu go seachtrach. Déantar an cháilíocht a ghrádú ó A* go E agus is ionann é agus taraif UCAS le haghaidh ábhair A-leibhéal.

Clár Baccalauréat Idirnáisiúnta a bhaineann le Gairmeacha

Cuirtear an Baccalauréat Idirnáisiúnta ar fáil i scoileanna agus in ionaid go hidirnáisiúnta agus cuimsítear roinnt clár leis. Tugtar an Clár dioplóma ar an gclár meánscoile sinsearaí. Chomh maith leis sin, is féidir leis an scoláire tabhairt faoi Chlár Baccalauréat Idirnáisiúnta a bhaineann le Gairmeacha, is creat é sin a dhíríonn ar oideachas gairme. Cuimsítear le creat an Chláir Gairme

- Croí an Chláir a bhaineann le Gairmeacha
- Staidéar Gairme

a dtugtar fúthu chomh maith le dhá chúrsa/ábhar laistigh den dioplóma traidisiúnta Baccalauréat Idirnáisiúnta.

Ullmhúchán do Shaol na hOibre

Cuimsítear ceithre mhodúl atá idirghaolmhar le Croí an Chláir a bhaineann le Gairmeacha laistigh de Chlár Baccalauréat Idirnáisiúnta a bhaineann le Gairmeacha

- Scileanna pearsanta agus gairmiúla
- Foghlaim sheirbhíse
- Tionscadal machnaimh
- Forbairt teanga.

I ndá cheann de na modúil seo, *Scileanna pearsanta agus gairmiúla* agus *Foghlaim sheirbhíse* cuirtear deiseanna ar fail iontu le foghlaim faoi Shaol na hOibre.

- **Scileanna pearsanta agus gairmiúla** a thacaíonn leis an scoláire chun réimse meonta, scileanna agus straitéisí a fhorbairt, is féidir a chur i bhfeidhm i gcásanna agus i gcomhthéacsanna pearsanta agus gairmiúla. Dírítear sa chúrsa seo ar chúig théama lena n-áirítear forbairt phearsanta, tuiscint idirchultúrtha, cumarsáid éifeachtach, próisis smaointeoireachta agus eitic fheidhmeach, agus ceaptar go bhfuil siad seo ar fad comhthéacsanna pearsanta agus gairmiúla.
- **Foghlaim sheirbhíse:** cuimsítear léi seo forbairt agus cur i bhfeidhm an eolais agus na scileanna chun freastal ar ghá sainaitheanta barántúil agus pobail. Mar chuid den mhodúl seo, is féidir leis an scoláire tabhairt faoi thionscnaimh sheirbhíse a bhaineann le hábhair a dhéantar ina gcúrsaí/n-ábhair Dioplóma Baccalauréat Idirnáisiúnta ag tacú leo maidir lena scileanna, a thuiscint agus a luachanna a forbraíodh sna cúrsaí seo a chur i bhfeidhm. Leagtar béim láidir ar fhorbairt scileanna don áit oibre mar scileanna inaistrithe is féidir a chur i bhfeidhm i réimse cásanna.

Tá dualgas ar an scoláire atá páirteach i gClár Baccalauréat Idirnáisiúnta a bhaineann le Gairmeacha tabhairt faoi **Staidéar gairme** atá deartha chun an scoláire a ullmhú le haghaidh ardoideachais, intéirneachta nó printíseachta nó poist i réimse spéise ainmnithe agus cuireann sé deis ar fáil don scoláire a scileanna a fhorbairt i gcomhthéacsanna barántúla agus fiúntacha. D'fhéadfadh go gcuimseofaí leis seo cáilíochtaí nó teistiúchán breise a chur i gcrích i réimse staidéir ar leith lena n-áirítear TF, airgeadas, agus spórt.

Oideachas Fiontraíochta
Ní chuimsítear fócas ar Oideachas Fiontraíochta le Clár Baccalauréat Idirnáisiúnta a bhaineann le Gairmeacha. Mar sin féin, nuair a chríochnaíonn an scoláire **Tionscadal machnaimh** mar chuid de Chroí an Chláir, bíonn an deis ag an scoláire scileanna a fhorbairt agus a chur i bhfeidhm i nuálaíocht agus cruthaitheacht. Nuair a chríochnaíonn an scoláire an tionscadal, sainaithníonn an scoláire ceist óna Staidéar Gairme agus sainaithníonn sé fócas ar aincheist eiticiúil fhéideartha, déanann sé scrúdú ar dhearcthaí éagsúla, agus déanann sé measúnú ar an aincheist eiticiúil.

Measúnú agus Aitheantas
Tá measúnú ar fhoghlaim na scoláire i scileanna Pearsanta agus gairmiúla agus foghlaim Sheirbhíse lonnaithe ar scoil, is é an múinteoir a dhearann é, agus d'fhéadfadh go gcuimseofaí leis réimse leathan modhanna measúnaithe lena n-áirítear agallaimh, athbhreithnithe ar mhachnaimh an scoláire ina roghnaíonn an scoláire an méid is féidir a chomhroinnt, an plé leis an bpobal agus leis na comhpháirtithe seachtracha, agus láithreoireachtaí an scoláire. Tá measúnú ar an Staidéar Gairme bunaithe ar an réimse staidéir agus cuimsítear leis ionchur ó chumann nó ó institiúid na gcomhpháirtithe, agus déantar measúnú ar an Tionscadal machnaimh ag leibhéal na scoile ach úsáid a bhaint as rúibric ó threoir chláir an Baccalauréat Idirnáisiúnta. Aithníonn réimse soláthraithe breisoideachais agus ardoideachais an Clár Baccalauréat Idirnáisiúnta a bhaineann le Gairmeacha go hidirnáisiúnta ar mhaithe le dul chun cinn.

Achoimre Roinne

- Cuireann roinnt dlínsí deiseanna ar fáil le haghaidh foghlama atá cosúil leis an bhfoghlaim a bhfreastalaítear uirthi i nGairmchlár na hArdteistiméireachta agus bíonn sé mar aidhm acu an scoláire a ullmhú le haghaidh ardoideachais, printíseachtaí, oiliúna agus/nó fostaíochta.
- Tá roinnt dlínsí tar éis na deiseanna foghlama seo a thabhairt isteach nó a nuashonrú le gairid, a léiríonn an luach a bhaineann le foghlaim Ghairmchlár na hArdteistiméireachta go hidirnáisiúnta.
- Sna cláir a ndearnadh plé orthu don roinn seo den cháipéis eolais, tá fócas mór ar an bhfoghlaim a bhaineann le saol na hoibre rud atá rangbhunaithe agus bunaithe san áit oibre, a fhorbraíonn inniúlacht mhachnamhach an scoláire, obair thionscadail agus forbairt na bpríomhinniúlachtaí.
- Is iad na dlínsí a ndearnadh scrúdú orthu a leagann béim ar leith ar iniúchadh gairme, agus bíonn roinnt deiseanna ag an scoláire chun iniúchadh a dhéanamh ar chonair ghairme ar leith go réasúnta domhain.
- Cuimsítear béim ar an bpobal áitiúil agus domhanda agus ar shaoránacht le go leor de na dlínsí a ndearnadh iniúchadh orthu sa roinn seo, rud a fhágann go bhfuil deiseanna ag an scoláire a fhoghlaim a chur i bhfeidhm chun iniúchadh a dhéanamh ar cheisteanna casta.
- Tá measúnú ar na cláir seo ilghnéitheach, agus díríonn sé ar réimse modhanna measúnaithe le cothromú i roinnt cásanna ina bhfuil measúnú scoilbhunaithe agus measúnú seachtrach freisin.
- Tugtar aitheantas foirmeálta do gach ceann de na cláir a iniúchtar ar mhaithe le dul chun cinn bíodh sé sin trí chreidiúintí measúnaithe a bhronnadh, pointí le dul ar aghaidh chuig staidéar breise. ar bhonn institiúid le hinstitiúid agus/nó trí theistiúchán.

5. Ceisteanna le machnamh a dhéanamh orthu

Leagann an roinn seo amach roinnt ceisteanna le machnamh a dhéanamh orthu maidir le hathfhorbairt Ghairmchlár na hArdteistiméireachta. Tagann siad seo chun cinn ó nádúr an chláir é féin, chomh maith le húsáid a bhaint as téamaí a thagann chun cinn ó na ranna roimhe seo sa cháipéis eolais seo.

Mealltacht an chláir a dhaingniú agus a leathnú

Is é baint an imfhálaithe a bhaineann leis an gcláir, i bhfoirm na nAicmí Nua Gairmábhar agus an riachtanais teanga is cúis le leathnú rochtain an scoláire ar an gclár. Is follas go bhfuil Gairmchlár na hArdteistiméireachta tairbheach do réimse leathan scoláirí de bharr go gcuireann sé deis ar fáil dóibh réimse príomhinniúlachtaí a fhorbairt a bhaineann le saol an scoláire amach anseo agus lena chonairí éagsúla. Is iomaí scoláire a fhaigheann tacaíocht uaidh chun rochtain a fháil ar Ard-Oideachas de bharr go n-úsáidtear na pointí a fhaightear le haghaidh na Lár-Oifige Iontrála. Ach, ó tugadh isteach Gairmchlár na hArdteistiméireachta, tá éagsúlú mór tagtha ar réimse na gconairí atá ar fáil don scoláire, agus ba cheart go n-aithneodh clár athfhorbartha an t-éagsúlú agus ba cheart dó é a chur chun cinn.

Tháinig clár reatha Ghairmchlár na hArdteistiméireachta isteach sular tugadh isteach príomhinniúlachtaí na sraithe sinsearaí, agus ó shin, tháinig sraith príomhinniúlachtaí scoláire isteach ina n-ionad. Is gné í forbairt scileanna a bhfuil an-luach ag baint léi, agus cuireann an athfhorbairt seo deis ar fáil chun forbairt réimse príomhinniúlachtaí a dhaingniú agus a chur chun cinn chomh maith le deiseanna chun na hinniúlachtaí sin a fhorbairt i réimse ábhar agus modúl. Tuigeann na scoileanna an tsolúbthacht a chuirtear i leataobh chun amchlár a shocrú don chlár, ach ba cheart go dtacódh tuilleadh treoraíochta maidir le ham teagmhála seachas tréimhsí ranga, le scoileanna leanúint ar aghaidh chun na Nascmhodúil a chur ar fáil mar chuid dá sraith shinsearach athfhorbartha agus chun iniúchadh a dhéanamh ar an gcaoi a bhféadfadh réimse múinteoirí ábhair agus an comhairleoir gairmthreorach cuidiú le teagasc agus foghlaim laistigh den chlár.

Measúnú cláir

Ceaptar go bhfuil na socruithe measúnaithe reatha i nGairmchlár na hArdteistiméireachta, ceaptar go bhfuil siad tairbheach don scoláire, agus léirigh na múinteoirí agus an scoláire an deis chun an punann obair chúrsa a chur i dtoll a chéile ar feadh dhá bhliain de staidéar agus chun an scrúdú a chur i gcrích i mí Bealtaine, sula mbeidh tús traidisiúnta na Socruithe Stáit ann i mí Meithimh. Beidh machnamh cúramach ag teastáil sa phlé faoi mheasúnú faoin gcaoi ar féidir na gnéithe seo de mheasúnú a chaomhnú ach machnamh a dhéanamh ar an gcaoi a bhféadfadh measúnú na hoibre cúrsa a bheith níos forbarthaí ach naisc níos láidre a chruthú ar fud an dá Nascmhodúl agus níos mó deiseanna a chur ar fáil don scoláire chun machnamh a dhéanamh air féin agus chun na hinniúlachtaí pearsanta agus gairmiúla a fhorbairt. Ba cheart machnamh a dhéanamh freisin ar an bhféidearthacht a bhaineann le teicneolaíocht dhigiteach laistigh den mheasúnú ar an gclár, trí ullmhú agus seachadadh na punainne agus tríd an bpoitéinseal ilmhódach, lena n-áirítear deiseanna cumarsáide ó bhéal.

Teistiúchán agus Aitheantas an Chláir

Cé go bhféadfadh go leor scoláirí tairbhe a bhaint as na pointí a bhronntar as na Nascmhodúil le haistriú chuig Ard-Oideachas, is díol imní do roinnt daoine nach bhfuil leibhéal na bpointí ar fáil ag spreagadh réimse níos leithne scoláirí chun staidéar a dhéanamh ar Ghairmchlár na hArdteistiméireachta. Is dúshlán é so de bharr nach ábhar 180 uair é an clár agus go ndéanann an scoláire é ar leibhéal comónta seach ag ardleibhéal nó gnáthleibhéal, mar is amhlaidh i gcás ábhair na hArdteistiméireachta. Ní mór machnamh a dhéanamh ar nádúr uathúil an chláir agus ar an gcohórt éagsúil scoláirí a thugann faoin gclár i bhfiosrú a dhéantar ar aitheantas cláir ar bith agus tá sé riachtanach go bhfuil an deis ag an scoláire ar mian leis an clár a úsáid le aghaidh phointí na Lár-Oifige Iontrála é sin a dhéanamh i gcónaí, lena chinntiú go bhfuil rochtain ag an scoláire ar réimse deiseanna iarscoile. Ach, ba cheart roinnt mhachnaimh a dhéanamh ar an gcaoi a dtabharfadh réimse institiúidí agus soláthraithe oiliúna luach don fhoghlaim laistigh den cláir lena n-áirítear trí aitheantas ar réamhfhoghlaim agus/nó teastasú breise, rud a d'fhéadfadh an clár a dhéanamh níos mealltaí do réimse níos leithne scoláirí. D'fhéadfaí machnamh a dhéanamh ar dheiseanna teistiúcháin nó aitheantais bhreise i réimsí amhail scileanna digiteacha, sláinte agus sábháilteacht agus i ngnéithe eile den áit oibre nó d'fhoghlaim a bhaineann leis an bpobal.

Gairmchlár na hArdteistiméireachta laistigh de shraith shinsearach athfhorbartha

Ba cheart go ndéanfaí machnamh ar chuspóir agus struchtúr Ghairmchlár na hArdteistiméireachta sa phlé ar fud an phróisis athfhorbartha agus ar an tairbhe shuntasach don scoláire a bhaineann leis na Nascmhodúil laistigh d'athfhorbairt iomlán na sraithe sinsearaí. Cuimsítear leis machnamh a dhéanamh ar an gcaoi a bhfuil siad gaolmhar le gnéithe de na cláir ATB agus de chlár na hArdteistiméireachta Feidhmí go háirithe na cinn a luadh sna ranna roimhe seo den pháipéar, agus machnamh a dhéanamh ar an gcaoi ar féidir le Gairmchlár na hArdteistiméireachta tacú leis an scoláire chun cur lena réamhfhoghlaim.

Ba cheart freisin machnamh a dhéanamh ar an struchtúr agus ar an bhfoghlaim atá leagtha amach laistigh de na Nascmhodúil reatha *Ullmhúchán do Shaol na hOibre* agus *Oideachas Fiontraíochta* ó baineadh na hAicmí Nua Gairmábhar amach, agus ó tugadh isteach príomhinniúlachtaí na sraithe sinsearaí agus i bhfianaise na gconairí éagsúla atá ar fáil don scoláire. Ba cheart iniúchadh a dhéanamh ar athruithe ar shaol na hoibre sa 21ú haois agus ar thuiscint níos leithne ar scileanna fiontraíochta agus tionscnaíochta de réir mar a athfhorbrófar na Nascmhodúil.

Tá naisc leis an bpobal níos leithne, le saol na hoibre agus na fiontraíochta luachmhar agus is minic gur gné ar leith iad den chlár, agus beidh sé tábhachtach machnamh a dhéanamh ar an gcaoi ar féidir iad seo a dhaingniú agus a fhorbairt tuilleadh chun réimse leathan deiseanna a chur ar fáil don scoláire le bheith rannpháirteach lasmuigh den suíomh traidisiúnta sa seomra ranga. D'fhéadfaí machnamh a dhéanamh ar dheiseanna le haghaidh tuilleadh rannpháirtíochta le foghlaim a bhaineann le gairmthreoir freisin chun feabhas a chur ar na naisc sin.

Ceaptar gur gné luachmhar í an taithí oibre den chlár ach d'fhéadfaí í choincheapú maidir leis na deiseanna atá ar fáil don scoláire le linn na hIdirbhliana agus trí mhéadú líon na scoláirí atá rannpháirteach in obair pháirtaimseartha lasmuigh den scoil ag an aois seo agus ag an gcéim foghlama seo. D'fhéadfaí iniúchadh a dhéanamh ar chur chuige comhoibritheach maidir le taithí

oibre, rud a chuirfeadh naisc níos láidre ar fáil idir an fostóir, an scoláire, agus an scoil, agus chun machnamh an scoláire a chomhtháthú. Ba cheart machnamh a dhéanamh freisin ar an gcaoi ar féidir taithí oibre nó socrúchán oibre a bhainistiú laistigh den chlár, is é sin, chun feabhas a chur ar thaithí an scoláire, naisc shoiléire a bhunú le gnéithe eile den chlár, agus a chinntiú go bhfuil an scoláire ag fáil an ama teagmhála ar fad sa seomra ranga in ábhair Ardteistiméireachta eile.

An tábhacht a bhaineann le scileanna digiteacha a fhorbairt

Díreoidh an obair ar athfhorbairt na Nascmhodúl ar phríomhinniúlachtaí na sraithe sinsearaí agus go háirithe, ar na hinniúlachtaí ba cheart don scoláire a fhorbairt mar ullmhúchán le haghaidh foghlaim thodhchaíoch sa saol, sa staidéar, i bhfiontraíocht, i mbreisoideachas agus i mbreisoiliúint, in ardoideachas, i bprintíseachtaí, i dtréimhsí oiliúna, agus i saol na hoibre. Beidh gá le machnamh a dhéanamh ar an bpríomhról atá ag litearthacht dhigiteach chun tacú le forbairt na bpríomhinniúlachtaí. Ina theannta sin, tá sé tábhachtach machnamh a dhéanamh ar phoitéinseal an chláir chun tacú leis an scoláire réimse scileanna digiteacha a fhorbairt. Forbraíodh an saol digiteach agus teicneolaíocht níos leithne agus tá siad sin tagtha chun cinn go mór ó thabhairt isteach Ghairmchlár na hArdteistiméireachta. Ní hamháin go bhfuil tionchar ag an athrú seo ar na háiteanna a n-oibrímid iontu ach ar an gcaoi a mbímid ag idirghníomhú agus déanamh cumarsáide le daoine eile. Ar fud na hathfhorbartha, beidh sé tábhachtach machnamh a dhéanamh ar an gcaoi ar féidir leis na Nascmhodúil tacú leis an scoláire réimse scileanna digiteacha a fhorbairt agus a chur i bhfeidhm, scileanna a theastaíonn le bheith rannpháirteach go rathúil sa saol comhaimseartha le linn dó a bheith ag ullmhú chun an scoil a fhágáil le haghaidh réimse éagsúil staidéir bhreise, oiliúna, agus conairí oibre.

Achoimre Roinne

- Ba cheart machnamh a dhéanamh ar thuilleadh treoraíochta le linn na hathfhorbartha maidir le socrú amchláir chomh maith le hiniúchadh ar an gcaoi a bhféadfadh réimse múinteoirí ábhair agus an comhairleoir gairmthreorach cuidiú le teagasc agus foghlaim laistigh den chlár.
- Is díol imní do roinnt daoine nach bhfuil leibhéal na bpointí Lár-Oifige Iontrála ar fáil do Ghairmchlár na hArdteistiméireachta ag spreagadh réimse níos leithne scoláirí chun staidéar a dhéanamh ar Ghairmchlár na hArdteistiméireachta. Ní mór machnamh a dhéanamh ar nádúr uathúil an chláir agus ar an gcohórt éagsúil scoláirí a thugann faoin gclár i bhfiosrú a dhéantar ar aitheantas cláir ar bith, lena chinntiú go dtugtar aitheantas don scoláire i gcónaí, ach aitheantas ar réamhfhoghlaim agus/nó ar theistiúchán breise a iniúchadh.
- Ba cheart go dtabharfadh athfhorbairt na Nascmhodúil aitheantas agus spreagadh do réimse leathan na gconairí atá ar fáil don scoláire chomh maith le machnamh a dhéanamh ar fhéidearthacht na Nascmhodúl chun feabhas a chur ar réamhfhoghlaim an scoláire agus iniúchadh a dhéanamh ar an gcaoi a bhfuil baint acu le gnéithe de na cláir ATB agus den chlár na hArdteistiméireachta Feidhmí.
- Ba cheart machnamh a dhéanamh ar an struchtúr agus ar an bhfoghlaim atá leagtha amach laistigh de na Nascmhodúil reatha *Ullmhúchán do Shaol na hOibre* agus *Oideachas Fiontraíochta* ó baineadh na hAicmí Nua Gairmábhar amach agus ó tugadh isteach príomhinniúlachtaí na sraithe sinsearaí.

- Is féidir naisc leis an bpobal níos leithne, le saol na hoibre agus na fiontraíochta a dhaingniú agus a fhorbairt tuilleadh chun réimse leathan deiseanna a chur ar fáil don scoláire le bheith rannpháirteach lasmuigh den suíomh traidisiúnta sa seomra ranga.
- Ceaptar gur gné luachmhar í an taithí oibre den chlár ach d'fhéadfaí í choincheapú maidir leis na deiseanna atá ar fáil don scoláire le linn na hIdirbhliana agus trí mhéadú líon na scoláirí atá rannpháirteach in obair pháirtaimseartha lasmuigh den scoil ag an aois seo agus ag an gcéim foghlama seo.
- Ní mór don scoláire réimse scileanna digiteacha a fhorbairt, a chothú agus a chur i bhfeidhm, réimse scileanna a theastaíonn le bheith rannpháirteach go rathúil sa saol comhaimseartha agus le hullmhú chun an scoil a fhágáil le haghaidh réimse éagsúil staidéir bhreise, oiliúna, agus conairí oibre.

6. Treoir le haghaidh athfhorbairt Nascmhodúil Ghairmchlár na hArdteistiméireachta

Bhunaigh CNCM meitheal forbartha chun tabhairt faoin tasc chun sonraíocht an churaclaim a fhorbairt le haghaidh Nascmhodúil Ghairmchlár na hArdteistiméireachta. I dtéarmaí ginearálta, aontaíonn agus faomhann Bord CNCM don tSraith Shinsearach agus an Chomhairle obair na Meithle Forbartha i bhfoirm na treorach leagtha amach thíos.

Dearadh an treoir seo le bheith ina bunús leis na Nascmhodúil a athfhorbairt. Cé go bhfaightear an treoir ó phríomhléargais agus ó cheisteanna le meas a sainaithníodh sna ranna roimhe seo sa pháipéar seo, tá sé faoi threoir na bparaiméadar le haghaidh dhearadh na socruithe measúnaithe i bhforbairt na sonraíochtaí do gach ábhar i Sciar 2 (Aguisín 1).

Cuirfidh athfhorbairt na sonraíochta nua le haghaidh Nascmhodúil Ghairmchlár na hArdteistiméireachta, taighde agus forbairtí reatha sa réimse san áireamh. Beidh an tsonraíocht scoláire-lárnach i gcónaí agus beidh sí bunaithe ar thorthaí agus go ginearálta, ba cheart go mbeadh an tsonraíocht ailínithe le Leibhéal 4 agus 5 den Chreat Náisiúnta Cáilíochtaí.

Ailíneoidh an tsonraíocht leis an teimpléad, arna aontú ag an gComhairle, le haghaidh sonraíochtaí an churaclaim mar atá leagtha amach i bhFoirm theicniúil sonraíochtaí an churaclaim d'ábhair agus modúil i Sraith Shinsearach athfhorbartha (CNCM, 2023).

Leabófar Príomhinniúlachtaí na Sraithe Sinsearaí sna torthaí foghlama. Beidh na Nascmhodúil ar fáil ag leibhéal comónta, agus dearfar iad chun iad a theagasc agus a mheasúnú in 120 uair an chloig ar a laghad. Cuirfear an fhorbairt i gcrích sa dara ráithe de 2025.

Le bheith níos sonraíche, tabharfaidh forbairt na sonraíochta nua aghaidh orthu seo a leanas agus déanfaidh sí machnamh orthu:

- An chaoi a bhfuil an tsonraíocht ailínithe le treoirphrionsabail na sraithe sinsearaí agus leis an bhfís atá ag oideachas na sraithe sinsearaí.
- An chaoi ar féidir leis an tsonraíocht tacú le leanúnachas agus dul chun cinn, lena n-áirítear an chaoi chun nasc a dhéanamh le foghlaim ghaolmhar agus chun cur léi agus in ábhair eile sa tsraith shinsearach agus i modúil eile lena n-áirítear an Idirbhliain chomh maith le foghlaim as seo amach sa saol, i staidéar, i cúrsaí fiontraíochta, i dtraenáil, in ardoideachas, i bprintíseachtaí, i dtréimhsí oiliúna, agus sa saol oibre.
- An bunús atá le Gairmchlár na hArdteistiméireachta, é a dhéanamh trédhearcach agus soiléir don scoláire, do mhúinteoirí, agus do thuismitheoirí cén chaoi chun na Nascmhodúil a dhéanamh níos taitneamhaí agus chun leanúint ar aghaidh chun roghnú níos leithne an chláir a chur chun cinn.
- An chaoi ar féidir le foghlaim an scoláire atá leagtha amach sna Nascmhodúil laistigh de shonraíocht an chláir a nascadh go comhleanúnach agus a fhorbairt ar fud an dá mhodúl le linn an dá bhliain de staidéar.

- An chaoi ar féidir leis an tsonraíocht tacú le forbairt ar réimse príomhinniúlachtaí na scoláire agus le forbairt ar réimse scileanna digiteacha a mbeidh baint acu leis an saol, an obair agus an staidéar amach anseo.
- An chaoi ar féidir leis an tsonraíocht, ina cur i láthair agus ina réim teanga, a bheith dírithe go mór ar an scoláire agus, fócas soiléir a bheith aici ar an gcaoi a bhforbraíonn agus a dtaispeánann an scoláire a eolas, a chuid scileanna, luachanna agus meonta.
- Measúnú a dhéanamh ar na Nascmhodúil atá ailínithe le paraiméadair do dhearadh na socraithe measúnaithe a rinneadh i leith sonraíochtaí a fhorbairt d'ábhair uile Tráinse 2 (Aguisín 1).
- An chaoi ar féidir leis an tsonraíocht, ina cur i láthair, tacú le múinteoirí agus iad ag pleanáil i gcomhair teagaisc, foghlama agus measúnaithe, agus an chaoi ar féidir léi tacú leis an scoláire chun naisc a fhorbairt agus rannpháirtíocht níos fearr a fháil leis na bpobal níos leithne.
- An chaoi chun teicneolaíocht a ghlacadh agus a chur i bhfeidhm i dteagasc, foghlaim agus measúnú.
- An chaoi chun deiseanna iomadúla éagsúla agus cuí a thabhairt don scoláire a chuid foghlama a bhaint amach agus a thaispeáint ar fud na Nascmhodúl.
- An chaoi a bhféadfaí feabhas a chur ar dheiseanna aitheantais agus teastasaithe maidir le foghlaim an scoláire sna Nascmhodúil.

Beidh obair na Meithle Forbartha i Nascmhodúil Ghairmchlár na hArdteistiméireachta bunaithe ar an bPáipéar Treorach seo ar an gcéad dul síos. Agus an Mheitheal Forbartha i mbun oibre, d'fhéadfaí roinnt de na pointí seo a fhormhíniú agus pointí eile a chur leis an bpáipéar treorach.

Aguisín 1: Paraiméadair uileghabhálacha le haghaidh dearadh Comhpháirteanna Measúnaithe Breise maidir le forbairt na sonraíochtaí do gach ábhar i dTráinse 2.

Achoimre Fheidhmeach

- D'fhógair an tAire Oideachais nuashonrú ar an 20 Meán Fómhair, 2023 faoin gcur chuige atá le cur i bhfeidhm maidir le tabhairt isteach na sonraíochtaí ábhair nua agus athbhreithnithe lena n-áirítear an chaoi a dtabharfaí aghaidh ar mheasúnacht sna sonraíochtaí sin. Go sonrach, beidh comhpháirt mheasúnaithe bhreise ag gach ábhar i dteannta leis an scrúdú scríofa deiridh.
- Beidh luach de 40% de na marcanna ar fad atá ar fáil ag gabháil leis an gcomhpháirt mheasúnaithe seo.
- Beidh aon scrúdú scríofa amháin ag gach ábhar; beidh 60% ar an ngnáthmharc i leith an scrúdú scríofa.
- Go tipiciúil, ba cheart go mbeadh dhá chomhpháirt mheasúnaithe ann: Scrúdú scríofa amháin agus comhpháirt mheasúnaithe amháin eile. Ach, d'fhéadfadh go mbeadh eisceachtaí ann ina leith seo atá bailí go fiú tar éis machnamh fairsing a dhéanamh ar an ualach an mheasúnaithe fhoriomlán ar an scoláire.

Réamhrá

Leagtar amach na socruithe agus na paraiméadair uileghabhálacha a théann leis an measúnú sa doiciméad seo chun eolas a dhéanamh do dhearadh na sonraíochtaí do gach ábhar/mhodúl Sciar 2. Is iad na hábhair/modúil sin:

- Cuntasaíocht
- Staidéar Foirgníochta
- Innealtóireacht
- Béarla
- Tíreolaíocht
- Nascmhodúil Ghairmchlár na hArdteistiméireachta (GCAT)
- Corpoideachas

Déanann obair leanúnach le hábhair Thráinse 1 eolas don chomhairle seo agus leasófar í, mar is cuí, le haghaidh tráinsí amach anseo a d'fhéadfadh a réimsí ábhar agus a socruithe measúnaithe reatha a chur san áireamh.

Is léiriú ar threo polasaí a d'eisigh an tAire Oideachais iad na socruithe atá leagtha amach anseo: go mbeidh comhpháirt mheasúnaithe bhreise le haghaidh gach ábhair, go mbeidh sí i bhfoirm nach scrúdú scríofa traidisiúnta í, go mbeidh na comhpháirteanna sin socraithe agus measúnaithe ag Coimisiún na Scrúdaithe Stáit agus ar an gcaoi sin go mbeidh béim laghdaithe ar scrúduithe deiridh i Meitheamh an 6ú bliain.

Go sonrach, baineadh feidhm as fógra(í) an Aire an 29 Márta 2022, agus ina dhiaidh sin an 20 Meán Fómhair 2023, chun na socruithe maidir leis na comhpháirteanna measúnaithe uile a leagan amach sa cháipéis seo Agus na tuiscintí seo a leanas mar bhonn taca leis na comhpháirteanna measúnaithe:

- ní bheidh na comhpháirteanna measúnaithe i bhfoirm scrúdaithe scríofa traidisiúnta.

- is é Coimisiún na Scrúduithe Stáit (CSS) a dhéanfaidh na comhpháirteanna measúnaithe a leagan amach agus a mharcáil.
- beidh na comhpháirteanna siad faoi réir socruithe an CSS chun iad a chríochnú, a dheimhniú agus a chur isteach.

Bhí an réasúnaíocht thíos, gur cheart go mbeadh comhpháirt mheasúnaithe bhreise ar son gach ábhair, lárnach i bhforbairt na socruithe a leagtha amach níos moille. Déanann machnamh ar thaighde coimisiúnaithe ag an CNCM agus an CSS, agus an litríocht mheasúnaithe go ginearálta, eolas don réasúnaíocht seo. Ón obair seo, is léir go bhféadfadh na comhpháirteanna na nithe seo a leanas a dhéanamh:

- **Spleáchas a laghdú** ar scrúduithe scríofa suimitheacha agus mar sin de **córas measúnaithe níos leithne** a chur ar fáil; tá ról tábhachtach ag scrúduithe scríofa ach is minic a bhíonn dearcadh ann gur 'spléachadh' iad ar fhoghlaim agus is minic a bhíonn fócas iomarcach ar theagasc agus foghlaim ar ullmhúchán don scrúdú mar thoradh air sin; mhaolódh foirmeacha eile measúnaithe an fhéidearthacht go mbeadh an fhoghlaim caolaithe, trí mheasúnú níos fearr/níos cuimsithí ná scrúduithe scríofa amháin a dhéanamh ar ghnéithe d'fhoghlaim an scoláire; nó measúnú a dhéanamh ar gnéithe foghlama nach bhfuil rochtain furasta orthu ag scrúduithe scríofa.
- Tacaíocht a thabhairt do mhúinteoirí chun go bhforbróidh a dtuiscint agus a measúnú ar **phríomhinniúlachtaí** trí bheith ag cur le tuiscint níos fearr faoin gcaoi le heolas, scileanna, luachanna agus meonta a mheasúnú.
- Deiseanna a chur ar fáil do scoláirí agus do mhúinteoirí chun **machnamh a dhéanamh ar fhoghlaim an scoláire**, spreagadh foghlama an scoláire a fheabhsú agus deiseanna maidir le cleachtas aiseolais fhoirmitheacha a fheabhsú.
- Raon agus ilchineálacht na ndeiseanna measúnaithe a shíneadh, **ualach measúnaithe a scaipeadh** agus ar an mbealach sin an brú atá ar an scoláire a laghdú nó a leathadh.
- **Scileanna agus litearthacht mheasúnaithe na múinteoirí** a fhorbairt agus a fheabhsú agus iad ag tacú leis an scoláire bheith ag obair ar ghníomhaíochtaí measúnaithe mar a sonraíodh iad laistigh de threoracha nó de threoirlínte measúnaithe.
- Sonraí measúnaithe an scoláire a ghiniúint is féidir leochaileacht an chórais a laghdú maidir le croití don chóras nár tharla riamh cheana nó nach raibh aon súil leis, amhail COVID.
- Deiseanna measúnaithe atá níos **údaraí** a cheadú in áit córas atá ag brath ar scrúduithe scríofa deiridh amháin.

Tá sé tábhachtach a chur san áireamh go léirítear freisin in athbhreithniú ar an litríocht mheasúnaithe go ginearálta gur gá le breithniú a dhéanamh ar phriacail a mhaolú nuair a thugtar isteach comhpháirteanna measúnaithe eile. Áirítear leis na priacail sin:

- ró-mheasúnú ar an scoláire
- ró-chleachtadh ar mheasúnuithe
- measúnuithe ina bhfuil an iomarca struchtúir, ranna, athdhéanta agus gnáthaimh.

Mar atá an cás ina bhfuil foirmeacha eile measúnaithe i bhfeidhm, beidh na socruithe measúnaithe nua faoi threoir na bprionsabal uileghabhálach de chothromas, cothroime agus ionracas.

Leagtar amach le Tábla 1 thíos na paraiméadair agus próisis ghinearálta chun obair na meithleacha forbartha ábhair (SDG) a threorú agus iad i mbun breithniú a dhéanamh ar an measúnú is cuí ar son gach ábhair. Leagtar amach na sainpharaiméadair ar son gach ábhair i dTráinse 2 i dTábla 2.

Tábla 1: Paraiméadair agus próisis mheasúnaithe – cur i bhfeidhm ginearálta maidir le hábhair thráinse 2

Breithnithe	Paraiméadair chun obair na Meithle Forbartha a threorú.
Nádúr	Leagfar amach cuspóir agus nádúr na comhpháirte measúnaithe go soiléir sa tsonraíocht ábhair agus na treoirlínte a théann léi chun tacú le cur i gcrích an mheasúnaithe. Cuirfear mionsonraí ar fáil maidir le nádúr na comhpháirte. Cuimsítear an méid a leanas leis na samplaí reatha: • tionscadal taighde/aiste shínte • measúnú cainte • measúnú Feidhmíochta • measúnú punainne • déantán a chruthú • staidéar allamuigh • turgnamh/ cruthúnas coincheapa/ iniúchadh praiticiúil. I sonraíocht an ábhair agus na treoirlínte a théann léi, leagfar amach go soiléir cad is gá leis an scoláire a dhéanamh, an fhoirm/na foirmeacha ina mbeidh sé ceadaithe chun an obair a dhéanamh agus a chur isteach, agus ualach na hoibre atá bainteach leis an measúnú a éileofar. Soláthrófar ailíniú na comhpháirte measúnaithe le sraith torthaí foghlama ó shonraíocht an ábhair, chomh maith le mionsonraí faoi na príomhinniúlachtaí agus na torthaí foghlama bainteacha atá le measúnú. Ní chuireann sin bac ar na torthaí foghlama céanna a mheasúnú sa scrúdú deiridh.
Ualú	Is fiú 40% ar a laghad de na marcanna iomlána atá ar fáil an measúnú comhpháirte i ngach ábhar. Beidh rogha ann ina bhféadfadh sé gurbh ionann an t-ualú seo agus luach 50% i gcás Staidéir Foirgníochta, Innealtóireachta agus Corpoideachais, agus suas le 60% le haghaidh Nascmhodúil Ghairmchlár na hArdteistiméireachta (GCAT).
Am	Tabharfaidh an SDG comhairle ar an tréimhse ama a bheidh éigeantach chun an chomhpháirt mheasúnaithe a chur i gcrích. Cé gur féidir leis an SDG a mholadh cathain a tharlóidh sé seo, ní mór an cinneadh deiridh a dhéanamh tar éis breithniú a dhéanamh ar sceideal foriomlán na ndátaí críochnaithe le haghaidh gach measúnaithe ar fud na n-ábhar uile agus beidh sin tugtha chun críche ag an CSS i ndiaidh comhoibriú a dhéanamh le CNCM agus an Roinn Oideachais. Foilseoidh an CSS an dáta a mbeidh an chomhpháirt mheasúnaithe le críochnú ag an scoláire agus ní bheidh an mionsonrach seo san áireamh i sonraíocht an ábhair.

Dearadh	Beidh déantán/doiciméad le cur faoi bhráid an CSS le haghaidh measúnaithe mar thoradh ar an mórchuid de na comhpháirteanna measúnaithe I gcásanna áirithe, ag brath ar dhearadh an mheasúnaithe, d'fhéadfaí go mbeadh gá le cuairt a thabhairt ag na scrúdaitheoirí ar scoileanna chun an measúnú a dhéanamh, ach beidh gá le inbhainistitheacht ar leibhéal na scoile agus an chórais a bhreithniú.
Treoir	Beidh treoirlínte a thacóidh le comhpháirteanna measúnaithe sonrach do gach ábhar. Forbróidh an CNCM agus an CSS na treoirlínte sin i gcomhar le chéile. Déanfaidh machnamh an SDG agus iad i mbun oibre ar fhorbairt na sonraíochta eolas dóibh agus beidh na mionsonraí a leanas san áireamh: • cuspóir na comhpháirte i gceist, i., cad é atá sí in ainm is a bheith ag measúnú. • nádúr na comhpháirte/na gníomhaíochta measúnaithe. • tuairisceoirí ar chaighdeán i bhfoirm rúibric grádaithe agus mionsonraí faoi chaighdeáin mheasúnaithe ar ghnáthleibhéal agus ardleibhéal más gá de réir modh measúnaithe. • mionsonraí ar am an mheasúnaithe (a fhad agus cathain a tharlódh sé). • treoir maidir leis na próisis a d'fhéadfaí a úsáid le haghaidh riarachán an mheasúnaithe.

Tábla 2: Paraiméadair le haghaidh socruithe measúnaithe do gach ábhar Sciar 2

Ábhar	Socruithe reatha	Paraiméadair le haghaidh socruithe measúnaithe nua
Cuntasaíocht	Scrúdú scríofa amháin. (3 uair an chloig)	Scrúdú scríofa: ualú 60%. Comhpháirt mheasúnaithe: Ualú 40%. Leagfar amach an scrúdú scríofa ar ardleibhéal agus gnáthleibhéal. Bheadh an chomhpháirt mheasúnaithe bunaithe ar aighneacht amháin chuig an CSS bunaithe ar threoir chomónta.
Staidéar Foirgníochta	Scrúdú scríofa (Gnáthleibhéal: 40%; Ardleibhéal: 50%) 1 pháipéar amháin (Gnáthleibhéal: 2.5 uair an chloig; Ardleibhéal: 3 uair an chloig) Obair chúrsa (déantán agus punann) (Gnáthleibhéal: 30%; Ardleibhéal: 25%) Scrúdú ar scileanna praiticiúla (Gnáthleibhéal: 30%; Ardleibhéal: 25%) Déantar scrúdú ar obair chúrsa agus ar obair phraiticiúil ag leibhéal comónta. Déantar an scrúdú scríofa ag ardleibhéal agus gnáthleibhéal araon.	Scrúdú scríofa: Ualú 50%. Comhpháirt mheasúnaithe: Ualú 50%. Leagfar amach an scrúdú scríofa ar ardleibhéal agus gnáthleibhéal. Bheadh an chomhpháirt mheasúnaithe bunaithe ar aighneacht amháin chuig an CSS bunaithe ar threoir chomónta.
Innealtóireacht	Scrúdú scríofa (Gnáthleibhéal: 40%; Ardleibhéal: 50%) 1 pháipéar amháin (Gnáthleibhéal: 2.5 uair an chloig; Ardleibhéal 3 uair an chloig) Obair chúrsa (déantán agus punann) (Gnáthleibhéal: 30%; Ardleibhéal: 25%) Scrúdú ar scileanna praiticiúla (Gnáthleibhéal: 30%; Ardleibhéal: 25%)	Scrúdú scríofa: Ualú 50%. Comhpháirt mheasúnaithe: Ualú 50%. Leagfar amach an scrúdú scríofa ar ardleibhéal agus gnáthleibhéal. Bheadh an chomhpháirt mheasúnaithe bunaithe ar

	Déantar obair chúrsa a mheas ar Ghnáthleibhéal agus ar Ardleibhéal. Déantar an scrúdú ar scileanna praiticiúla a mheas ag leibhéal comónta. Déantar an scrúdú scríofa ag ardleibhéal agus gnáthleibhéal araon.	aighneacht amháin chuig an CSS bunaithe ar threoir chomónta.
Béarla	Dhá pháipéar le sciar 50/50%. Páipéar 1: Dírithe go ginearálta ar aistí agus ar thuiscint (2 uair an chloig 30 + 20 nóiméad d'am léitheoireachta). Páipéar 2: Filíocht, dírithe ar litríocht (3 uair an chloig + 20 nóiméad d'am léitheoireachta).	Scrúdú scríofa: ualú 60%. Comhpháirt mheasúnaithe: Ualú 40%. Leagfar amach an scrúdú scríofa ar ardleibhéal agus gnáthleibhéal. Bheadh an chomhpháirt mheasúnaithe bunaithe ar aighneacht amháin chuig an CSS bunaithe ar threoir chomónta.
Tíreolaíocht	Scrúdú scríofa: Ualú 80% (2 uair an chloig 30 + 20 nóiméad d'am léitheoireachta). Fiosrúchán Tíreolaíochta: Ualú 20%.	Scrúdú scríofa: ualú 60%. Comhpháirt mheasúnaithe: Ualú 40%. Leagfar amach an scrúdú scríofa ar ardleibhéal agus gnáthleibhéal. Bheadh an chomhpháirt mheasúnaithe bunaithe ar aighneacht amháin chuig an CSS bunaithe ar threoir chomónta.

Nascmhodúil Ghairmchlár na hArdteistiméireachta	Punann: ualú 60%. Scrúdú scríofa: Ualú de 40%. Punann curtha isteach leis an scrúdú scríofa i mí Márta de bhliain a Sé. Tá trí ghné den scrúdú scríofa: Cás-staidéar, ceisteanna closamhairc agus ceisteanna freagraí sínte. Tá meascán de phríomhghnéithe agus de ghnéithe roghnacha i gceist sa phunann agus déantar an phunann faoi mhaoirseacht an mhúinteora ranga.	Punann: ualú 60%. Scrúdú scríofa: Ualú 40%.
Corpoideachas	Tionscadal Gníomhaíochta Coirp: 20% (le treoir chomónta) Measúnú feidhmíochta: 30% (le treoir chomónta) Scrúdú scríofa: 50% (ag Ardleibhéal agus Gnáthleibhéal) Tionscadal Gníomhaíochta Coirp: ar feadh tréimhse de 8 go 10 seachtaine agus cuirtear isteach i bhformáid dhigiteach. Gníomhaíocht Coirp: roghnaigh ceann de thrí ghníomhaíocht coirp.	Scrúdú scríofa: Ualú 50%. Comhpháirt mheasúnaithe: Ualú 50%. Leagfar amach an scrúdú scríofa ar ardleibhéal agus gnáthleibhéal. Bheadh an chomhpháirt mheasúnaithe bunaithe ar aighneacht amháin chuig an CSS bunaithe ar threoir chomónta.

Tagairtí

Cardiff and Vale College, 2023 What is the Welsh Baccalaureate [ar líne] ar fáil https://cavc.ac.uk/en/welshbac [léite ar an 02 Eanáir, 2024]

Comhairle Curaclaim, Scrúdúcháin agus Measúnaithe (CCSM) Tuaisceart Éireann, 2010. *Teastas Éifeachtachta Pearsanta Leibhéal 3 [ar líne]* ar fáil https://ccea.org.uk/post-16/vocational/subjects/level-3-certificate-personal-effectiveness-2010#:~:text=The%20CCEA%20Level%203%20Certificate,what%20happens%20in%20the%20classroom [léite ar an 04 Eanáir, 2024]

An Roinn Oideachais agus Scileanna (ROS) 2016 Straitéis Scileanna Náisiúnta na hÉireann 2025 [ar líne] ar fáil https://www.gov.ie/en/publication/69fd2-irelands-national-skills-strategy-2025-irelands-future/ [léite ar an 19 Feabhra, 2024]

An Roinn Oideachais agus Scileanna, 1999. Coimisiún ar Chóras na bPointí *Páipéar Taighde 2 - Ag Díriú ar an Todhchaí (Pointing to the Future)*

An Roinn Oideachais agus Scileanna, 1994. *Treoirlínte Ghairmchlár na hArdteistiméireachta. Baile Átha Cliath*: Foilseacháin Rialtais na hOifige Stáiseanóireachta.

An Roinn Oideachais agus Scileanna, 2011. *An Straitéis Náisiúnta Ardoideachais go dtí 2030* [ar líne] ar fáil https://hea.ie/assets/uploads/2017/06/National-Strategy-for-Higher-Education-2030.pdf [léite ar an 01 Eanáir, 2024]

An Roinn Oideachais. (DE) 2022a.*Straitéis dhigiteach do Scoileanna go dtí 2027* [ar líne] ar fáil https://www.gov.ie/en/publication/69fb88-digital-strategy-for-schools/[léite ar an 04 Eanáir, 2024]

An Roinn Oideachais. (An Roinn Oideachais) 2022b *Athfhorbairt na Sraithe Sinsearaí* [ar líne] ar fáil https://www.gov.ie/en/publication/f53c6-senior-cycle-redevelopment/ [léite ar an 04 Eanáir, 2024]

An Roinn Fiontar, Trádála agus Earcaíochta, 2021. *IS - Anseo go Buan Straitéis Náisiúnta Intleachta Saorga d'Éirinn* [ar líne] ar fáil https://enterprise.gov.ie/en/publications/publication-files/national-ai-strategy.pdf [léite ar an 04 Eanáir, 2024]

An Roinn Breisoideachais agus Ardoideachais, Taighde, Nuálaíochta agus Eolaíochta, 2020 *Plean Gníomhaíochta le haghaidh Printíseachta 2021-2025* [ar líne] ar fáil https://www.gov.ie/pdf/?file=https://assets.gov.ie/132640/00c012f4-531c-4578-b8bb-179db4351939.pdf#page=null [léite ar an 02 Eanáir, 2024]

An Gasra Saineolaithe ar Riachtanais Scileanna sa Todhchaí, 2018. *Claochlú Digiteach: Assessing the Impact of Digitalisation on Ireland's Workforce*[ar líne] ar fáil https://enterprise.gov.ie/en/publications/publication-files/digital-transformation-assessing-impact-digitalisation-irelands-workforce.pdf [léite ar an 06 Eanáir, 2024]

Rialtas na hÉireann (2020) straitéis BOO Amach Anseo: An Fhoghlaim a Claochlú, Straitéis Náisiúnta Breisoideachas agus Oiliúint (BOO) [ar líne] ar fáil

https://www.solas.ie/f/70398/x/64d0718c9e/solas_fet_strategy_web.pdf [léite ar an 12 Eanáir, 2024]

IBO, 2024 *Clár Baccalaureate Idirnáisiúnta a bhaineann le Gairmeacha* [ar líne] ar fáil https://www.ibo.org/programmes/career-related-programme/what-is-the-cp/ [léite ar an 05 Eanáir, 2024]

Leabhar Reachtanna na hÉireann, 1998. *An tAcht Oideachais* [ar líne] ar fáil https://www.irishstatutebook.ie/eli/1998/act/51/enacted/en/html [léite ar an 05 Eanáir, 2024]

Malone, Rose, 2011. Staidéar Curaclaim in Brendan Walsh. (Eag.) *Education Studies in Ireland. The Key Disciplines.* Baile Átha Cliath: Gill and Macmillan

An Aireacht Oideachais, Ontario, 2013 *Oideachas Gairme* [ar líne] ar fáil https://www.dcp.edu.gov.on.ca/en/curriculum/secondary-guidance-and-career-education/courses/glc2o-career-studies/introduction [léite ar an 02 Eanáir, 2024]

An Chomhairle Náisiúnta Curaclaim agus Measúnachta (CNCM) 2023. *Dréacht-Ráiteas Chlár na hIdirbhliana* [ar líne] ar fáil https://ncca.ie/media/6322/draft-ty-programme-statement-for-consultation.pdf [léite ar an 05 Nollaig, 2023]

An Chomhairle Náisiúnta Curaclaim agus Measúnachta (CNCM) 2022a. *Tuarascáil Chomhairleach ar an tSraith Shinsearach* [ar líne] ar fáil https://ncca.ie/en/senior-cycle/senior-cycle-redevelopment/senior-cycle-advisory-report/ [léite ar an 12 Nollaig, 2023]

An Chomhairle Náisiúnta Curaclaim agus Measúnachta (CNCM) 2022b. Gairmchlár na hArdteistiméireachta (GCAT) Ráiteas Cláir [ar líne] ar fáil Revised-LCVP-Programme-Statement_June-22_EN.pdf [léite ar an 05 Nollaig, 2023]

Coimisiún na Scrúduithe Stáit (CSS), 2015. Tuarascáil an Phríomhscrúdaitheora Ghairmchlár na hArdteistiméireachta 2015 [ar líne] ar fáil https://www.examinations.ie/misc-doc/EN-EN-13300799.pdf [léite an 02 Eanáir 2024]

Bord Scrúdaithe na Breataine Bige/Welsh Examination Board (WJEC), 2023. *Advanced Skills Baccalaureate Wales* [ar líne] ar fáil https://www.wjec.co.uk/home/advanced-skills-baccalaureate-wales/ [léite ar an 03 Eanáir, 2024]

An Fóram Eacnamaíoch Domhanda 2020. *The Future of Jobs Report 2020* [ar líne] ar fáil https://www.weforum.org/reports/the-future-of-jobs-report-2020/ [léite an 02 Aibreán 2024]

NCCA

An Chomhairle Náisiúnta
Curaclaim agus Measúnachta
National Council for
Curriculum and Assessment